

Užsakovas

Švietimo mainų paramos fondas

**Užsienio studentų, atvykusių studijuoti į Lietuvą,
ekonominės naudos tyrimo ataskaita**

Tyrimo ataskaita

Vykdytojas

2023 m. sausis

Turinys

Santrauka.....	4
Summary.....	6
1. Tyrimo metodika	8
2. Tyrimo rezultatai	13
2.1. Išlaidos įsikuriant Lietuvoje, išlaidų pokyčiai ir galimybės įsidarbinti.....	13
2.2. Pajamų ir išlaidų grupės bei kuriama ekonominė nauda	22
2.3. Ekonominio naudingumo apskaičiavimas	30
2.4. COVID-19 pandemijos įtaka studijų Lietuvoje metu.....	36
3. Išvados	38
PRIEDAI	42
Priedas nr. 1. Klausimynas.....	42
Priedas nr. 2. Duomenų lentelės	46

Paveikslų sąrašas

1 pav. Išlaidos įsikūrimui Lietuvoje pirmaisiais studijų metais	13
2 pav. Išlaidų pokytis lyginant su pirmaisiais studijų metais	14
3 pav. Studijų mokestis per semestrą.....	15
4 pav. Stipendiją gaunantys studentai	15
5 pav. Darbą Lietuvoje turintys studentai	16
6 pav. Anksčiau darbą turėjusių studentų pasiskirstymas	17
7 pav. Darbo rinkoje dalyvaujančių/dalyvavusių studentų dalis	17
8 pav. Užsienio studentų noras turėti darbą	18
9 pav. Darbo paieškos prieš/po atvykimo į Lietuvą	19
10 pav. Dirbančių, ieškančių ir nenorinčių dirbti studentų pasiskirstymas	19
11 pav. Pagrindiniai barjerai, trukdantys užsienio studentams įsidarbinti Lietuvoje.....	21
12 pav. Studentų pagrindinis pajamų šaltinis.....	22
13 pav. Studentų pasiskirstymas pagal atlyginimą.....	23
14 pav. Vidutinės studentų išlaidos per mėnesį Lietuvoje	24
15 pav. Vidutinės studentų išlaidos per mėnesį Lietuvoje pagal išlaidų kategoriją	25
16 pav. Studentų apsipirkimo vietos	26
17 pav. Grožio ir sveikatos priežiūros paslaugų vietos.....	26
18 pav. Šeimos narių ir draugų lankymas studijų metu.	27
19 pav. Studentus aplankančių artimųjų/draugų skaičius	27
20 pav. Apsilankymų trukmė	28
21 pav. Išlaidos vizito metu	28
22 pav. Planai likti Lietuvoje po studijų baigimo	29
23 pav. Gyvenamoji vieta COVID-19 pandemijos metu	36
24 pav. COVID-19 pandemijos įtaka pragyvenimo išlaidoms Lietuvoje	36

Santrauka

Lietuvoje aukštosiose mokyklose (universitetuose ir kolegijose) studijuojančių užsienio studentų apklausa vykdyta 2022 m. rugsėjo – 2023 m. sausio mėn. Viso apklausta 600 studentų, kurių atranka buvo vykdoma taikant aukštojo mokslo įstaigos, studijų krypties ir studijų lygmens kriterijus. Apklausa buvo atliekama anketavimo ir internetinės apklausos būdais.

Pirmoje klausimyno dalyje studentai buvo klausiami apie savo išlaidas įsikuriant šalyje bei išlaidų pokyčius, lyginant su pirmaisiais studijų metais (jei studijuojama ne pirmus metus). 28,7% studentų išleido daugiau nei 1500 Eur įsikūrimui Lietuvoje, dar 12,8% - nuo 1000 iki 1500 Eur. Beveik ketvirtadalis (24,8%) tilpo į 1000 Eur ribas. Studentai vertina, kad dabar išleidžia vidutiniškai 21,5% daugiau nei pirmaisiais studijų metais. Nepaisant to, kad nebereikia skirti didelių lėšų įsikūrimui, išlaidos, studentų teigimu, išaugo dėl infliacijos šalyje.

Toliau respondentai apklausti apie mokamą studijų mokestį ir stipendijas. 18,4% respondentų įvardino, kad studijuoja nemokamai. Likusioji dalis respondentų vidutiniškai už studijas per semestrą moka 2085 Eur. Stipendiją gauna 44,9% respondentų.

Studentai buvo klausiami apie įsidarbinimą Lietuvoje. 20,9% respondentų apklausos metu turėjo darbą Lietuvoje. Iš šiuo metu neturinčių darbo, 26,3% respondentų yra turėję darbą Lietuvoje, nors ir trumpam laikui. 79,7% nedirbančių studentų įvardino, kad norėtų turėti darbą, 60,6% - yra darbo ieškoję. Pagrindinėmis kliūtimis susirasti darbą Lietuvoje studentai įvardina kalbos barjerą (49,6%), darbdavių ir vietinių gyventojų mentalitetą, diskriminaciją, studentų, ypač užsieniečių, diskriminaciją darbovietėje renkantis kandidatą (11,5%), žinių, įgūdžių, patirties ar išsilavinimo trūkumą (11,5%). Biurokratinės kliūtys kylančios dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje pažymėjimo gavimo taip pat įvardintos kaip viena priežasčių, trukdančių įsidarbinti (6,8%).

Antroje klausimyno dalyje detaliau analizuojamos užsienio studentų mėnesinės pajamos ir išlaidos bei jų sukuriama ekonominė nauda. Pagrindinis užsienio studentų pajamų šaltinis – perlaidos iš šeimos narių. Tai pagrindinės pajamos 46,2% studentų. Dirbantys studentai dažniausiai uždirba nuo 400 iki 730 Eur prieš mokesčius (33,0% dirbančiųjų). Rečiausiai – daugiau nei 2000 Eur (6,1% dirbančiųjų).

Vidutiniškai užsienio studentai gyvendami Lietuvoje per mėnesį išleidžia apie 580 Eur. Tai vidutinės apgyvendinimo vietos nuoma, komunalinių paslaugų mokesčiai, maisto produktai, išlaidos restoranuose, baruose ir kavinėse, pramogoms ir kultūrai, už grožio ir sveiktos priežiūros paslaugas, išlaidos namų apyvokos reikmenims įsigyti, kurui ir/arba viešajam transportui, tabakui,

alkoholiui, kitos kas mėnesinės išlaidos. Pagrindinė išlaidų grupė, sudaranti 37,4% visų studentų išlaidų – apgyvendinimo paslaugos, kambario ar buto nuoma. Dar 23,2% vidutinių mėnesio išlaidų sudaro maisto produktai.

Apskaičiuota, kiek lėšų užsienio studentai įneša į Lietuvos ekonomiką, atvykę studijuoti nuolatine studijų forma per vienerius mokslo metus - vidutinė vieno studento sukuriama paprastoji ekonominė nauda (pinigai išleidžiami ir sumokami šalies viduje: į tai įeina aukščiau išvardintos kas mėnesinės išlaidos, sumokamas studijų mokestis bei nuo darbo užmokesčio (taikoma Lietuvoje dirbantiems studentams) sumokami pajamų ir socialinio draudimo mokesčiai) – 10 843 Eur per mokslo metus (arba vidutiniškai 904 Eur per mėnesį). Lietuvoje nuolatine studijų forma iš viso studijuoja beveik 8000 užsienio studentų, kurių į Lietuvos ekonomiką įneštos lėšos per metus gali siekti 86,7 mln. Eur.

Apskaičiuota vidutinė vieno studento sukuriama ekonominė nauda Lietuvos valstybei (kiek valstybės biudžetas apytiksliai surenka mokesčių nuo užsienio studentų patiriamų išlaidų ir darbo užmokesčio Lietuvoje) - 11,8 mln. Eur per metus arba vidutiniškai 980 tūkst. Eur per mėnesį.. Tiek maždaug sumokama socialinio draudimo ir gyventojų pajamų mokesčių nuo dirbančių studentų darbo užmokesčio bei PVM ir akcizo mokesčių nuo užsienio studentų įsigyjamų prekių ir paslaugų.

Ekonominę naudą šaliai kuria ne vien užsienio studentai, studijuojantys ir gyvenantys Lietuvoje, bet ir juos aplankantys šeimos nariai, draugai. 34,4% respondentų yra sulaukę bent vieno svečio studijų Lietuvoje metu. Vidutinis aplankančių žmonių skaičius – 3 asmenys. Vidutinė apsilankymo trukmė, neskaitant ilgiau nei 3 mėnesius trunkančių vizitų, – 13-14 dienų. Respondentų teigimu, per tokį apsilankymą, šeimos nariai ir draugai Lietuvoje vizito metu išleidžia vidutiniškai 608 Eur.

Trečioje klausimyno dalyje studentų buvo klausama apie COVID-19 pandemijos poveikį jų ekonominei gerovei. 64,9% respondentų pandemijos metu liko gyventi ir studijuoti Lietuvoje. Respondentų teigimu, pragyvenimo lygis ir kainos Lietuvoje nuo pandemijos vidutiniškai išaugo 24,8%.

Paklausti, ar žada pasilikti Lietuvoje po studijų, 15,0% respondentų atsakė, kad didelė tikimybė, jog pasiliks (tame tarpe 15,7% bakalauro studentų ir 15,0% magistro studentų), dar 19,1% galimai svarsto šį variantą (tame tarpe 19,3% bakalauro studentų ir 17,8% magistro studentų). Beveik pusė (46,6%) studentų dar nėra apsisprendę šiuo klausimu.

Summary

The survey of foreign students studying at higher education institutions (universities and colleges) in Lithuania was carried out from September, 2022 till January, 2023. In total, 600 students were interviewed. The selection was based on the criteria of an institution of higher education, study fields and study levels. The survey was conducted by face-to-face interviews and online survey methods.

In the first part of the questionnaire, students were asked about their expenses when settling in the country and the changes in expenses compared to the first year of study (if studying not the first year). 28,7% of students spent more than 1,500 euro to settle in Lithuania, another 12.8% spent between 1,000 and 1,500 euro. Almost a quarter (24,8%) fit within the limit of 1000 euro. Students estimate that they now spend on average 21,5% more than in their first year of study. Despite the fact that there is no need to allocate large funds for settlement, the costs, according to the students, have increased due to inflation in the country.

Next, the respondents were asked about the paid tuition fees and scholarships. 18,4% of respondents stated that they study for free. The rest of the respondents pay an average of 2085 euro per semester for their studies. 44,9% of respondents receive a scholarship.

Students were asked about employment in Lithuania. 20,9% of respondents had a job in Lithuania at the time of the survey. Of the currently unemployed, 26,3% of respondents have had a job in Lithuania, albeit for a short time. 79,7% of unemployed students stated that they would like to have a job, 60,6% - are looking for a job. As the main obstacles to finding a job in Lithuania, students name the language barrier (49,6%), the mentality of employers and local people, discrimination of students, especially foreigners, in the workplace when choosing a candidate (11,5%), lack of knowledge, skills, experience or education (11,5%). Bureaucratic obstacles arising from obtaining a temporary residence permit in the Republic of Lithuania are also named as one of the reasons preventing employment (6.8%).

The second part of the questionnaire analyses in more detail the monthly income and expenses of foreign students and the economic benefits they create for the country. The main source of income for foreign students is remittances from family members. This is the main income for 46,2% of students. Working students usually earn from 400 to 730 euro before taxes (33,0% of working students). Rarely – more than 2,000 euro (6.1% of employed respondents).

On average, foreign students spend around 580 euro per month while living in Lithuania. This includes an average monthly expenditure for accommodation, utility bills, food products,

expenses in restaurants, bars and cafes, entertainment and culture, beauty and health care services, household items, fuel and/or public transport, tobacco, alcohol, other monthly expenses. The main group of expenses, accounting for 37,4% of all student expenses, is accommodation, room or apartment rent. Another 23,2% of average monthly expenses are food products.

It was calculated how much money foreign students bring to the Lithuanian during one academic year - the average simple economic utility created by one student (money spent and paid within the country: it includes the above-mentioned monthly expenses, paid tuition fees and taxes from work salary (applicable to students working in Lithuania) – 10,843 Eur per academic year (or an average of 904 Eur per month). A total of almost 8,000 foreign students are studying in Lithuania on a permanent basis, whose annual contribution to the Lithuanian economy might reach 86,7 million. Eur.

The estimated average economic utility created by one student for the state of Lithuania (approximately how much the state budget collects in taxes from foreign students' expenses and wages in Lithuania) is 11,8 million Eur per year or an average of 980 thousand. Eur per month. This is approximately the amount paid for social insurance and personal income taxes on the wages of working students, as well as VAT and excise taxes on goods and services purchased by foreign students in Lithuania.

Economic benefits for the country are created not only by foreign students studying and living in Lithuania, but also by relatives and friends who visit them. 34,4% of respondents have received at least one guest during their studies in Lithuania. The average number of people visiting is 3 people. The average duration of a visit, excluding visits lasting longer than 3 months, is 13-14 days. According to the respondents, during such type visit in Lithuania, family members and friends spend an average of 608 Eur per visit.

In the third part of the questionnaire, students were asked about the impact of the COVID-19 pandemic on their economic well-being. 64,9% of respondents stayed to live and study in Lithuania during the pandemic. According to the respondents, the standard of living and prices in Lithuania have increased by an average of 24,8% since the pandemic.

When asked if they promise to stay in Lithuania after their studies, 15,0% of respondents answered that there is a high probability that they will stay (including 15,7% of bachelor students and 15,0% of master's students), another 19,1% are possibly considering this option (including 19,3% of bachelor's students and 17,8% of master's students). Almost half (46,6%) of students have not yet decided on this issue.

1. Tyrimo metodika

Užsienio studentų, atvykusių studijuoti aukštosiose mokyklose (universitetuose ir kolegijose) į Lietuvą, tyrimas (toliau – tyrimas) atliktas 2022 m. rugsėjo – 2023 m. sausio mėn. Tyrimo užsakovas – Švietimo mainų paramos fondas. Tyrimo metu buvo apklausta 600 studentų. Pagrindinės apklaustųjų charakteristikos pateikiamos toliau ataskaitoje.

Tyrimo tikslas: išanalizuoti užsienio studentų sukuriamą ekonominę naudą Lietuvos valstybei.

Tyrimo uždaviniai:

- Išsiaiškinti, kiek lėšų užsienio studentai įneša į Lietuvos ekonomiką (iš viso ir vidutiniškai vienas užsienio studentas), atvykę studijuoti nuolatine studijų forma per vienerius mokslo metus, pažymint kiek užsienio studentai yra ekonomiškai aktyvūs ir kokia yra jų sukuriama ekonominė nauda.
- Sužinoti iš kurių šalių atvykę bei kurių studijų kryptių ir pakopų studentai įneša didesnę indėlį į Lietuvos ekonomiką.
- Sužinoti, kokioms prekių/paslaugų kategorijoms užsienio studentai skiria lėšas, kokiomis proporcijomis.
- Patvirtinti arba paneigti hipotezę, kad didžiausią indėlį į Lietuvos ekonomiką atneša bet kurios pakopos pirmakursiai, kurie, norėdami patogiai įsikurti naujoje šalyje, išleidžia daugiausia pinigų, kurių šaltinis yra užsienyje (pvz., tėvų skiriami pinigai, santaupos ir pan.); tik įsikūrę ir pradėję studijuoti, studentai pradeda ieškoti darbo ir generuoti ekonominę naudą šalies viduje.
- Sužinoti, kokią įtaką Lietuvos ekonomikai daro užsienio studentai lyginant su Lietuvos piliečiais studentais ir į Lietuvą atvykstančiais turistais.

Tyrimas buvo atliekamas anketavimo (savipildos) ir internetinės apklausos būdu pagal su užsakovu suderintą klausimyną.

Respondentų atranka buvo atliekama taikant aukštosios mokslo įstaigos, studijų programos ir studijų pakopos kriterijus. Imtis buvo sudaroma taip, kad atitiktų oficialiai prieinamas užsienio studentų proporcijas (2021-2022 mokslo metų duomenimis, 2022-2023 mokslo metų duomenys nebuvo pateikti) pagal šiuos kriterijus Lietuvos aukštosiose mokyklose¹.

---

¹ http://rsvs.emokykla.lt/cognos8/cgi-bin/cognosisapi.dll?b_action=cognosViewer&ui.action=run&ui.object=%2fcontent%2ffolder%5b%40name%3d%27Studijos%27%5d%2freport%5b%40name%3d%27Studijuojan%C4%8Di%C5%B3%20u%C5%BEsienie%C4

Vėliau su kiekviena aukštąja mokykla buvo tariamasi dėl galimybės atlikti studentų apklausą joje ir gauti studentų kontaktus arba galimybę su jais pabendrauti gyvai. Dauguma atvejų mokyklos pačios siuntė apklausos internetines nuorodas savo studentams užsieniečiams. Dalis respondentų (113) buvo apklausti pateikiant jiems popierines anketas, kurias jie užpildė ir grąžino tyrėjams, nuvykusiems į aukštąsias mokyklas. Kita dalis respondentų (487) buvo apklausti nusiunčiant jiems internetines nuorodas į suprogramuotą klausimyną.

Pirmoje tyrimo ir klausimyno versijoje turėjo būti fiksuojama aukštoji mokykla, kurioje yra vykdoma apklausa. Tačiau daugelis universitetų/kolegijų nenorėjo dalyvauti apklausoje, jei bus fiksuojama ši informacija ir jei universitetai/kolegijos bus lyginami tarpusavyje, todėl klausimas apie instituciją buvo išbrauktas iš duomenų analizės.

Šioje ataskaitoje pateikiami tyrimo rezultatai suskirstyti pagal klausimyno tematiką: kiekvienos temos rezultatai yra analizuojami atskirame skyriuje.

Diagramose ir lentelėse yra pateikiami bendri atsakymų pasiskirstymai. Pasiskirstymai pagal pagrindines demografines respondentų charakteristikas (lytį, studijų lygį, šalį ir studijų sritį) yra pateikiami ataskaitos prieduose.

Toliau lentelėje Nr. 1 pateikiamos apklaustųjų demografinės ir kitos charakteristikos.

Lentelė nr. 1. Apklaustųjų demografinės ir kitos charakteristikos.

		N	%
Lytis	Moteris	280	46,7%
	Vyras	310	51,7%
	Kita	2	0,3%
	Neatsakė	8	1,3%
Amžius	17 -20 metų	166	29,0%
	21 -25 metai	211	36,8%
	26 – 30 metų	141	24,6%
	31 – 40 metų	51	8,9%
	Daugiau nei 40 metų	10	1,7%
Studijų pakopa	Bakaluro laipsnis	283	48,6%
	Magistro laipsnis	237	40,7%

	Vientisosios studijos	51	8,8%
	Neakivaizdinės studijos	6	1,0%
	Doktorantūros studijos	5	0,9%
Regionas	Rytų partnerystės šalys (Azerbaidžanas, Sakartvelas, Armėnija, Ukraina, Baltarusija)	206	37,5%
	Azijos šalys	178	32,4%
	ES ir kitos Europos šalys	85	15,5%
	Afrikos šalys	66	12,0%
	Kitos šalys	15	2,7%
Studijų kryptis	Socialiniai mokslai	304	53,0%
	Technologijos mokslai	95	16,6%
	Biomedicinos mokslai	68	11,8%
	Menai	37	6,4%
	Fiziniai mokslai	31	5,4%
	Humanitariniai mokslai	30	5,2%
	Kita	9	1,6%

Ekonominio naudingumo apskaičiavimas.

Specialiai šiam tyrimui sukurta ekonominio naudingumo apskaičiavimo metodika, skirta įvertinti užsienio studentų sukuriama naudai Lietuvos valstybei. Ekonominis naudingumas bus apskaičiuojamas vertinant respondentų darbo užmokesčio dydį, nuo jo sumokamus mokesčius bei pagrindines išlaidų grupes, nuo kurių sumokami mokesčiai Lietuvos valstybei.

Išlaidų grupių reikšmės ir kitos santrumpų reikšmės, kurios bus naudojamos skaičiavimuose:

A – apgyvendinimas;

B – komunaliniai mokesčiai;

C – drabužiai, aksesuarai ir kt.;

RCB – restoranai, kavinės ir barai;

E&C – pramogos ir kultūra;

F – maisto produktai;

B&H – grožio ir sveikatos priežiūros paslaugos;

H – namų apyvokos reikmenys;

P – kuras;

T – viešasis transportas;

EX – tabakas, alkoholis (ir kitos prekės, kurioms taikomas akcizas);

O – kitos išlaidos;

TF – studijų mokestis

ET – akcizo mokesčiai;

TAX – darbo užmokesčiui taikomi mokesčiai;

DU – darbo užmokestis;

SC – stipendija;

1-as – paprastasis ekonominis naudingumas

Paprastasis užsienio studentų sukuriamas ekonominis naudingumas – tai užsienio studentų į Lietuvos ekonomiką įnešama lėšų suma. Šis naudingumas įvertinamas apskaičiuojant bendras studentų išlaidas šalyje, pridedant sumokamą studijų mokestį ir apytiksliai nuo darbo užmokesčio (taikoma Lietuvoje dirbantiems studentams) sumokamų mokesčių dalį (skaičiuojama apytiksliai pagal atlyginimo režius). Taip įvertinamas bendras Lietuvoje sugeneruojamas BVP bei į Lietuvos ekonomiką įnešamos lėšos.

$$\begin{aligned} & \text{AVERAGE (A+B+RCB+E&C+F+B&H+H+C+P+T+EX+O) * užsienio studentų skaičius * 12} \\ & \quad + \\ & \text{TF * studijų mokestį mokančių užsienio studentų skaičius * 2} \\ & \quad + \\ & \text{DU*TAX * dirbančių užsienio studentų skaičius * 12} \\ & \quad = \\ & \text{bendras užsienio studentų sugeneruotas ekonominis naudingumas per metus} \end{aligned}$$

2-asis – ekonominis naudingumas šaliai pritaikius išlaidų koeficientus

Išlaidų grupės (sukuriamas ekonominis naudingumas šaliai) vertinamos pagal joms taikomą PVM tarifą bei akcizus. Pvz.: 9% PVM tarifas už apgyvendinimo paslaugas, 21% PVM tarifas + akcizo mokesčiai už tabaką, alkoholį, el. cigarečių skysčius, kurą; 9% už maitinimo paslaugas restoranuose, baruose; 21% PVM tarifas už maistą, drabužius, aksesuarus, buitinius reikmenis.

Patiriamų išlaidų ekonominis naudingumas šaliai vertinamas ne vien pagal PVM ir akcizo tarifus, bet ir pagal apsipirkimo vietą. Priklausomai nuo vietos, kur dažniausiai apsiperka studentai, pritaikomas atitinkamas koeficientas (pagal preliminarų šešėlinės ekonomikos mastą specifinėse prekybos vietose).

Skaičiavimuose naudojami koeficientai:

0,21; 0,09 – PVM tarifai;

ET – akcizo mokesčiai. Kurui akcizui skaičiuojamas 30% tarifas, alkoholiui ir tabakui – apie 35%²

koef. – pritaikomas koeficientas priklausomai nuo apsipirkimo vietos (nuo 0,8 iki 1)³.

Taikomų koeficientų reikšmės:

1 – išlaidų koeficientas didelėse parduotuvėse, prekybos centruose.

1 – išlaidų koeficientas pirkiniams internetu

0,9 – išlaidų koeficientas grožio ir sveikatos paslaugų sektoriuje

0,9 – išlaidų koeficientas restoranuose, kavinėse ir baruose.

0,95 – išlaidų koeficientas mažose parduotuvėse.

0,9 – išlaidų koeficientas turguose, pas individualius prekybininkus.

PVM tarifas grožio ir sveikatos paslaugų sektoriuje 0 arba 21% priklausomai nuo to, ar paslaugos įsigyjamos pas privačius paslaugų tiekėjus, ar įmonėje (klinikoje, SPA salone ir pan.).

$$\begin{aligned} & \text{DU} * \text{TAX} * \text{dirbančių užsienio studentų skaičius} + \\ & + (A/1,09 * 0,09 + B/[1,09;1,21] * [0,09;0,21] + RCB/1,09 * 0,09 * 0,9 + E\&C/1,09 * 0,09 + \\ & F/1,021 * 0,21 * \text{koef.} + B\&H * 0,9 * [0;0,21] + H/1,21 * 0,21 * \text{koef.} + C/1,21 * 0,21 * \text{koef.} + \\ & P/1,21 * (0,21 + ET) + T/1,21 * 0,21 + EX/1,21 * (0,21 + ET) + O/1,21 * 0,21 * \text{koef.}) * \\ & * \text{ užsienio studentų skaičius} = \\ & = \text{ bendra užsienio studentų sumokamų mokesčių dalis į valstybės biudžetą} \end{aligned}$$

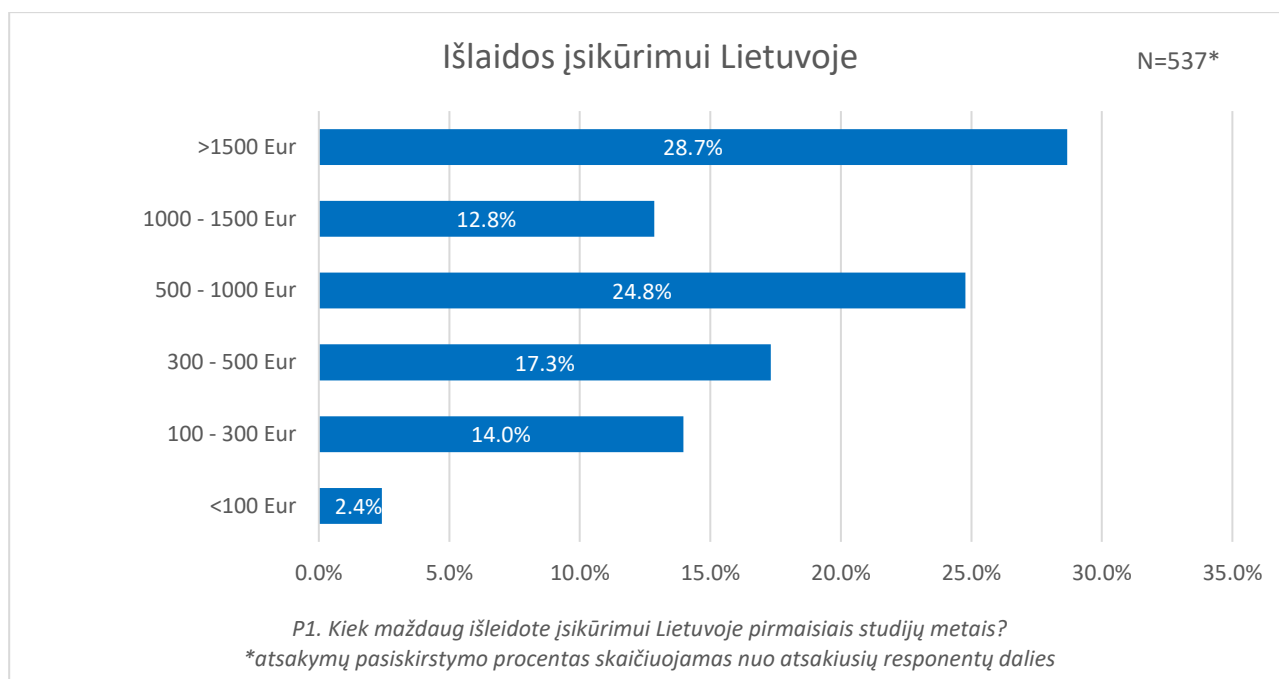
² <https://www.vmi.lt/evmi/akcizai3>

³ <https://www.llri.lt/wp-content/uploads/2019/12/--e----lis-akcizin--se-rinkose.pdf>

2. Tyrimo rezultatai

2.1. Išlaidos įsikūrimui Lietuvoje, išlaidų pokyčiai ir galimybės įsidarbinti

Pirmoje klausimyno dalyje studentai buvo klausiami apie savo išlaidas įsikūrimui šalyje bei išlaidų pokyčius, lyginant su pirmaisiais studijų metais (jei studijuojama ne pirmus metus). 28,7% studentų išleido daugiau nei 1500 Eur įsikūrimui Lietuvoje, dar 12,8% - nuo 1000 iki 1500 Eur. Beveik ketvirtadalis (24,8%) tilpo į 1000 Eur ribas. Daugiausia (daugiau nei 1500 Eur) įsikūrimui Lietuvoje išleido studentai iš kitų pasaulio šalių (46,2% šio regiono studentų) ir iš ES ir kitų Europos šalių (32,9%). Rečiausiai daugiau nei 1500 Eur išleido studentai iš Rytų partnerystės šalių⁴ (24,2%). Pagal studijų kryptį daugiau nei 1500 Eur dažniausiai išleido biomedicinos mokslų studentai (45,9% šios krypties studentų) ir humanitarinių mokslų studentai (34,8%), rečiausiai tokias sumas išleido menų studentai (11,4%). Dažniausiai nuo 500 iki 1000 Eur įsikūrimui Lietuvoje išleido studentai iš Rytų partnerystės šalių (28,0% šios šalių grupės studentų) ir Afrikos šalių (27,9%). Taip pat technologijos mokslų studentai (29,9%).

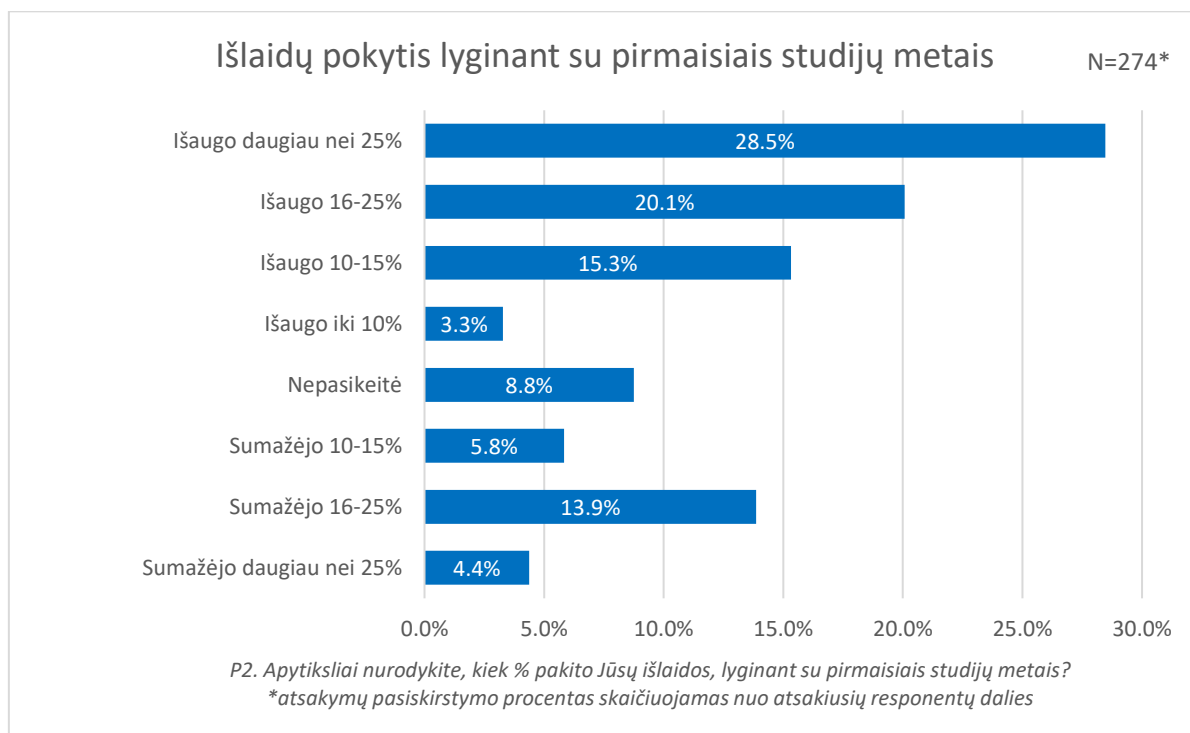

1 pav. Išlaidos įsikūrimui Lietuvoje pirmaisiais studijų metais

Studentai vertina, kad dabar išleidžia vidutiniškai 21,5% daugiau nei pirmaisiais studijų metais. Nepaisant to, kad nebereikia skirti didelių lėšų įsikūrimui šalyje, išlaidos, dalies studentų teigimu, išaugo dėl infliacijos šalyje. 8,8% atsakiusiųjų teigia, kad žymių pokyčių išlaidų klausimu nepastebėjo. 5,8% respondentų įvardina išlaidų sumažėjimus 10-15%. 4,4% respondentų teigia, kad jų išlaidos sumažėjo daugiau nei 25%. Vis dėlto, tokių respondentų vos keli. Didžioji dalis teigia, kad

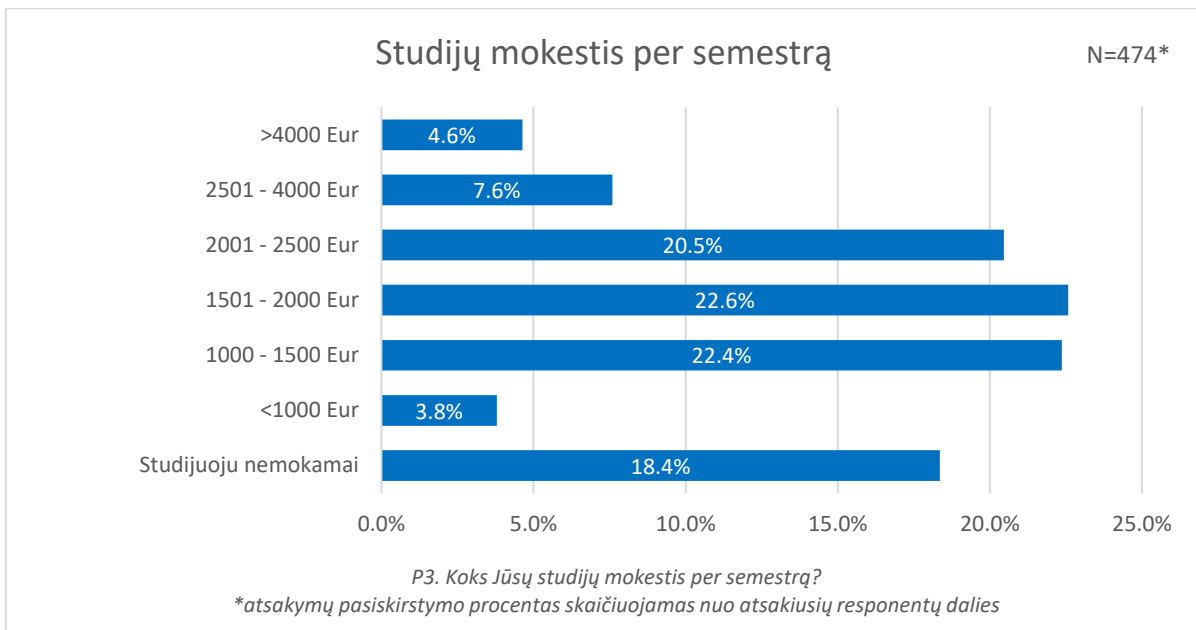
⁴ Rytų partnerystės šalių grupę sudaro Azerbaidžanas, Sakartvelas, Armėnija, Ukraina, Baltarusija ir Moldova.

išlaidos itin išaugo. Net 28,5% respondentų įvardino itin didelius išlaidų išaugimo procentus: atsakymuose randama išlaidų pokyčių net po 40% ar 50%. Šie rezultatai paneigia tyrimo uždaviniuose išsikeltos hipotezės dalį, kad didžiausią indėlį į Lietuvos ekonomiką atneša bet kurios pakopos pirmakursiai, kurie, norėdami patogiai įsikurti naujoje šalyje, išleidžia daugiausia pinigų. Hipotezės dalis, susijusi su pinigų šaltiniu bus aptarta ir patvirtinta arba paneigta tolimesniuose klausimuose.

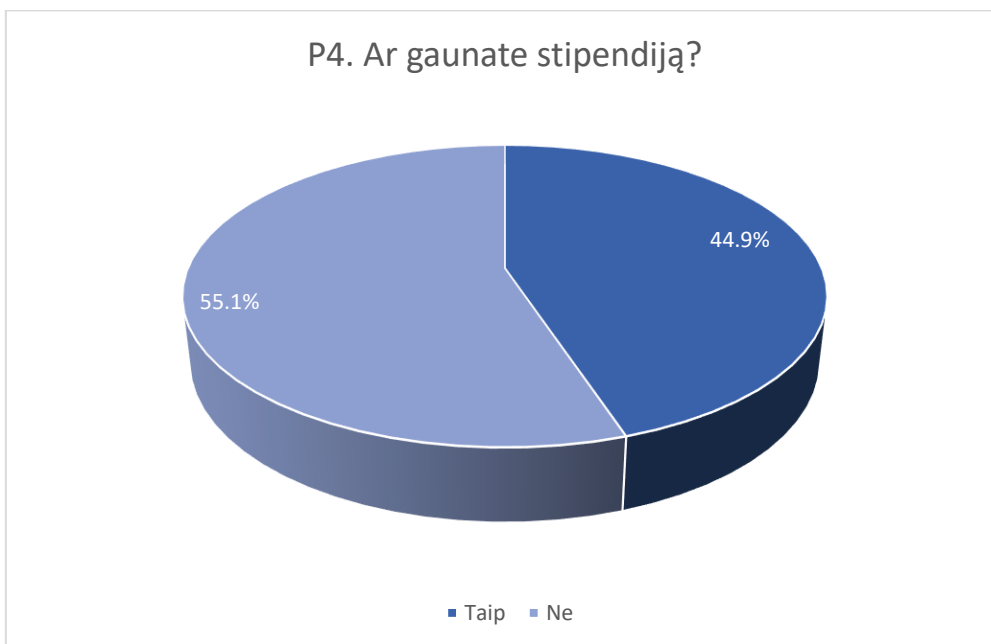
2 pav. Išlaidų pokytis lyginant su pirmaisiais studijų metais

Studijų mokesčių moka didžioji dalis (81,6%) respondentų. 18,4% į klausimą atsakiusių respondentų teigia studijuojantys nemokamai, tame tarpe ir Lietuvoje studijuojantys pabėgėliai iš Ukrainos, kurie visos apklausos metu pabrėžia savo dėkingumą už šią suteiktą galimybę. Studentai iš Rytų partnerystės šalių studijuoja nemokamai dažniau nei iš kitų pasaulio regionų (29,2%). Dažniausiai studentai moka nuo 1000 iki 2500 Eur už studijų semestrą (65,4,% respondentų). Daugiau negu 4000 Eur per semestrą už studijas moka biomedicinos mokslų (21,1%) ir vientisųjų studijų (22,7%) studentai. Detalesnis mokamų studijų mokesčio pasiskirstymas matomas 3 pav. Atkreipiamas dėmesys, kad užsienio studentų sumokamas studijų mokestis – papildoma ekonominė nauda mūsų šaliai. Vidutiniškai studijų semestras užsienio studentams (neįskaičiuojant nemokamai studijuojančiųjų) kainuoja 2085 Eur. Vertinant bendrą atsakiusių imtį (įskaitant nemokamai studijuojančiuosius), kainos vidurkis nukrenta iki 1702 Eur už semestrą.

3 pav. Studijų mokestis per semestrą

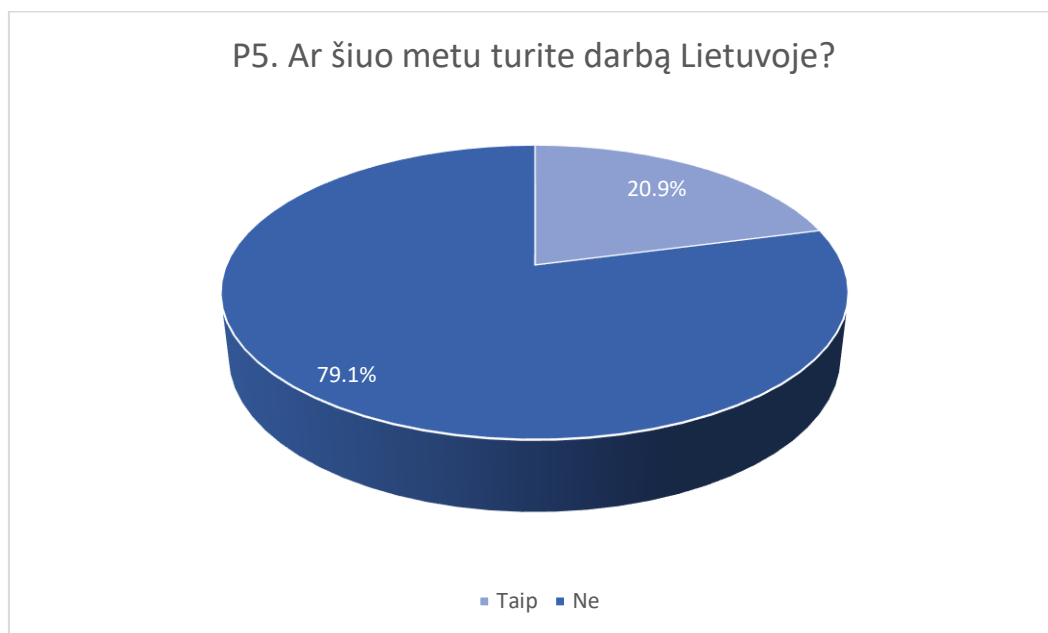
Iš apklaustųjų studentų 44,9% gauna valstybės stipendijas (žr. 4 pav.). Stipendijas dažniausiai gauna studentai iš kitų pasaulio šalių (60,0%) ir iš Rytų partnerystės šalių (55,8%). Pagal studijų kryptį stipendijas dažniausiai gauna fizinių mokslų (73,3%) ir menų studentai (60,0%).

4 pav. Stipendiją gaunantys studentai

Studentai buvo klausiami apie įsidarbinimą Lietuvoje. Tik kiek daugiau nei penktadalis - 20,9% respondentų apklausos metu turėjo darbą Lietuvoje. Tuo tarpu beveik keturi penktadaliai apklaustųjų teigia darbo neturintys (žr. 5 pav.). Atkreipiamas dėmesys, kad rečiausiai darbą turi pirmo kurso studentai – iš jų vos 5,8% turi darbą, lyginant su 30,6% antro kurso ir 29,4% trečio ar aukštesnio kurso dirbančiais studentais. Tai patvirtina tyrimo pradžioje išsikeltos hipotezės dalį, kad pirmo kurso

studentai iš pradžių leidžia pinigus, kurių šaltinis yra užsienyje (pvz., tėvų skiriami pinigai, santaupos ir pan.) ir tik įsikūrę ir pradėję studijuoti, pradeda ieškoti darbo ir generuoti ekonominę naudą šalies viduje. Lyginant su kitomis Baltijos šalimis, Lietuvoje situacija yra prastesnė. Pavyzdžiui, Estijoje, statistiniais duomenimis⁵, 2019/2020 m. m. dirbantys buvo net 50% užsienio studentų – daugiau nei dvigubai daugiau nei šiuo metu Lietuvoje. Lietuvoje tarp užsienio studentų darbą turi 22,0% apklaustų moterų, lyginant su 19,7% apklaustų vyrų. Rečiausiai darbą turi magistro studijų pakopos studentai (16,2%), lyginant su 22,9% įsidarbinusių vientisųjų studijų ir 22,8% bakalauro studijų studentų. Rečiausiai dirba studentai iš kitų pasaulio regionų (14,3%), tuo tarpu dažniausiai – studentai iš Afrikos šalių (22,6%). Dažniausiai dirba technologijos mokslų studentai (23,3%), rečiausiai – biomedicinos mokslų studentai (12,9%).

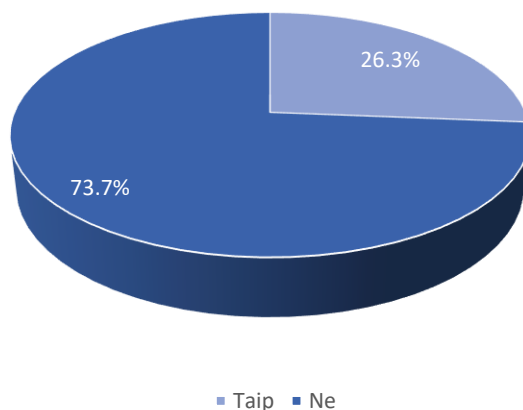
5 pav. Darbą Lietuvoje turintys studentai

Iš šiuo metu neturinčių darbo, 26,3% respondentų yra turėję darbą Lietuvoje, nors ir trumpam laikui. Bakalauro ir magistro studentų dalyvavimas darbo rinkoje panašus – darbą anksčiau yra turėję 24,5% bakalauro ir 25,7% magistro studentų. Kiek dažniau darbą yra turėję vientisųjų studijų studentai (36,1%). Beveik trys ketvirtadaliai (73,7%) šiuo metu nedirbančiųjų nėra turėję darbo ir anksčiau, nors ir trumpam laikotarpiui (žr. 6 pav.)

⁵ <https://www.stat.ee/en/uudised/tootavad-valistudengid-ja-vilistlased-toid-eestisse-ule-13-miljoni-euro-maksutulu-0>

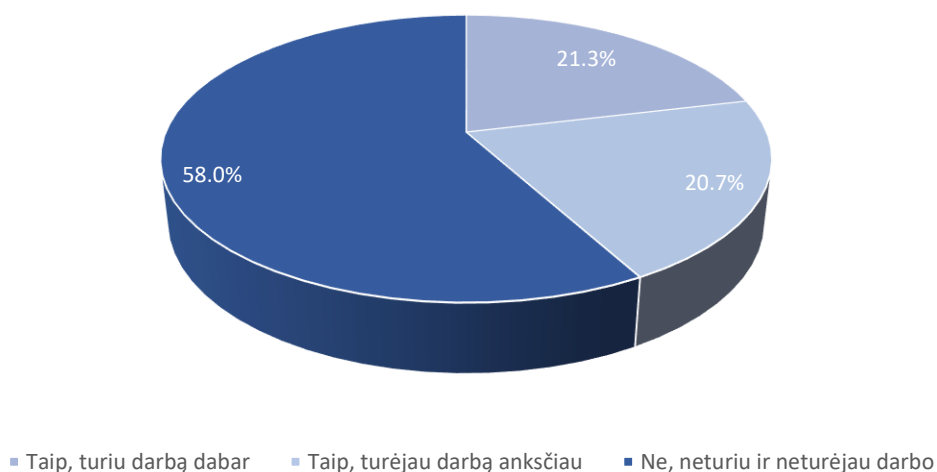
P6. Ar turėjote darbą Lietuvoje anksčiau, nors trumpam laikotarpiui?

6 pav. Anksčiau darbą turėjusių studentų pasiskirstymas

Susumuojant dviejų pastarųjų klausimų duomenis matoma, kad 42,0% užsienio studentų arba dalyvauja, arba yra dalyvavę Lietuvos darbo rinkoje. Lyginant su situacija tarp lietuvių studentų, LSS 2020 m. gruodį – 2021 m. sausį atlikto tyrimo⁶ duomenimis, darbą turėjo 39% bakalauro studijų studentų ir net 73% magistro studijų studentų. Lyginant šiuo momentu dirbančių užsienio studentų skaičius, jie yra reikšmingai mažesni nei ankstesnio tyrimo metu dirbančių studentų, bet vertinant bendrą dalyvavimo darbo rinkoje istoriją, situacija nėra labai pesimistiška. Vis dėlto, atkreipiamas dėmesys, kad lietuvių magistro studentų įsidarbinimo lygis daug aukštesnis nei užsienio studentų.

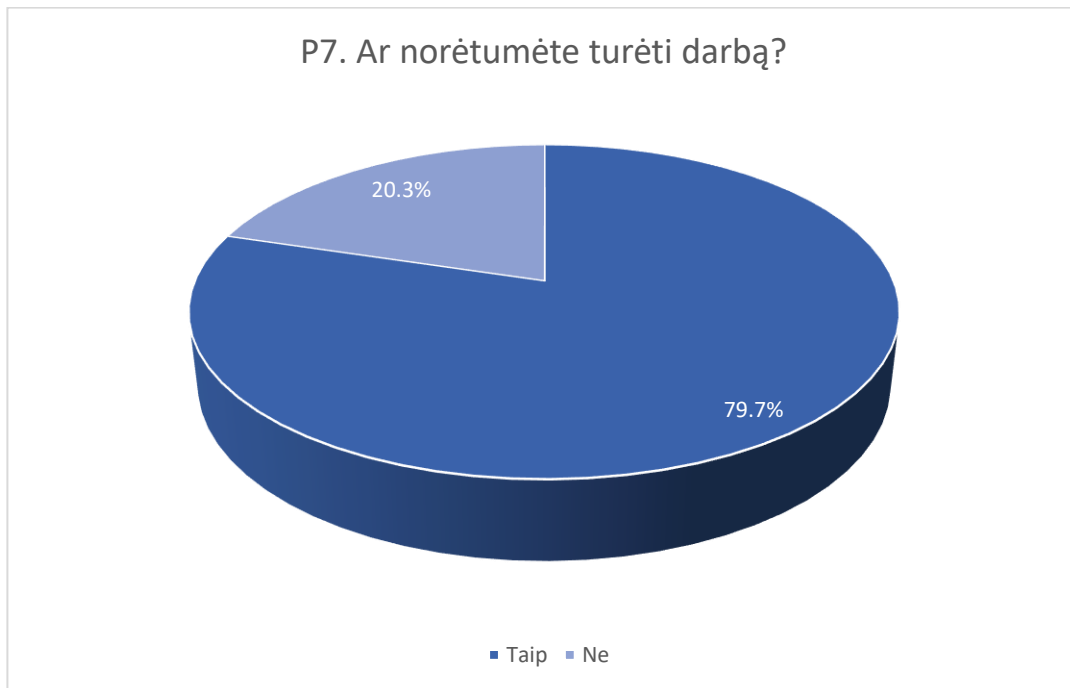
P5-6. Ar turite/turėjote darbą Lietuvoje dabar arba anksčiau, nors trumpam laikotarpiui?

7 pav. Darbo rinkoje dalyvaujančių/dalyvavusių studentų dalis

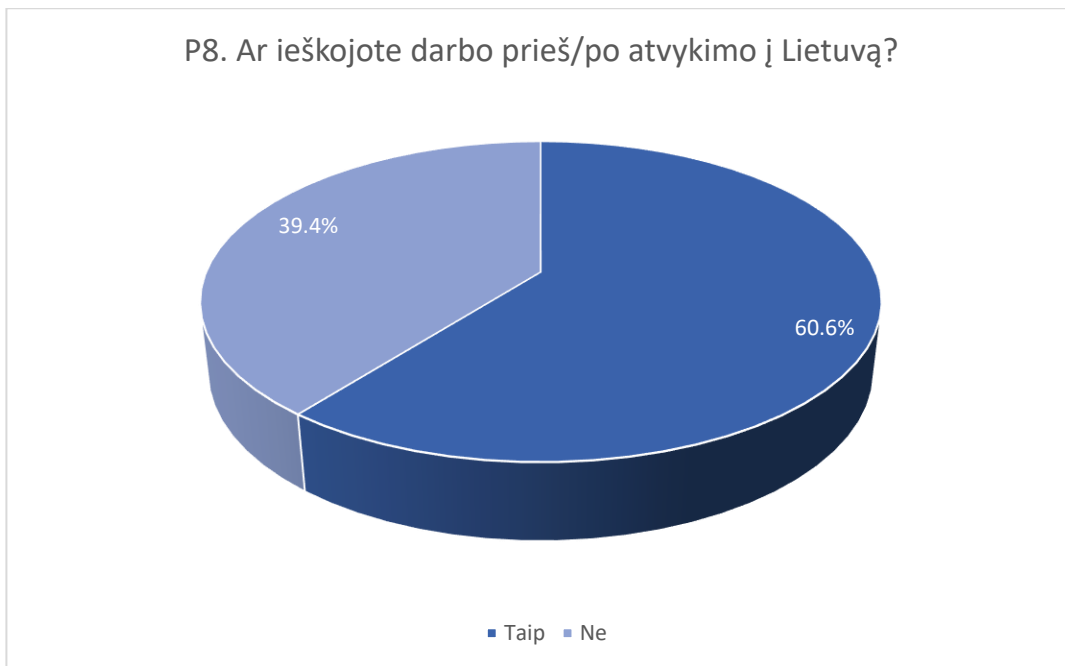
⁶ <http://www.lss.lt/wp-content/uploads/2021/02/Darbo-ir-studijutyrimo-analize-2021.pdf>

Tęsiant užsienio studentų įsidarbinimo ir neįsidarbinimo priežasčių analizę, nedirbančių studentų pasiteiravome, ar jie norėtų turėti darbą. Didžioji dalis (79,7%) teigia, kad darbą turėti norėtų ir tik penktadalis (20,3%) paminėjo, kad darbo nenorėtų (8 pav.). Ndirbantys bakalauro studijų studentai nori turėti darbą šiek tiek rečiau (77,8% norinčiųjų), nei magistro (80,8%) ar vientisųjų studijų (82,9%) studentai. Labiausiai dirbti norėtų studentai iš kitų pasaulio šalių (90,9%) ir menų studentai (88,5%), mažiausiai – studentai iš ES ir kitų Europos šalių (71,7%) ir technologijos mokslų studentai (77,8%).

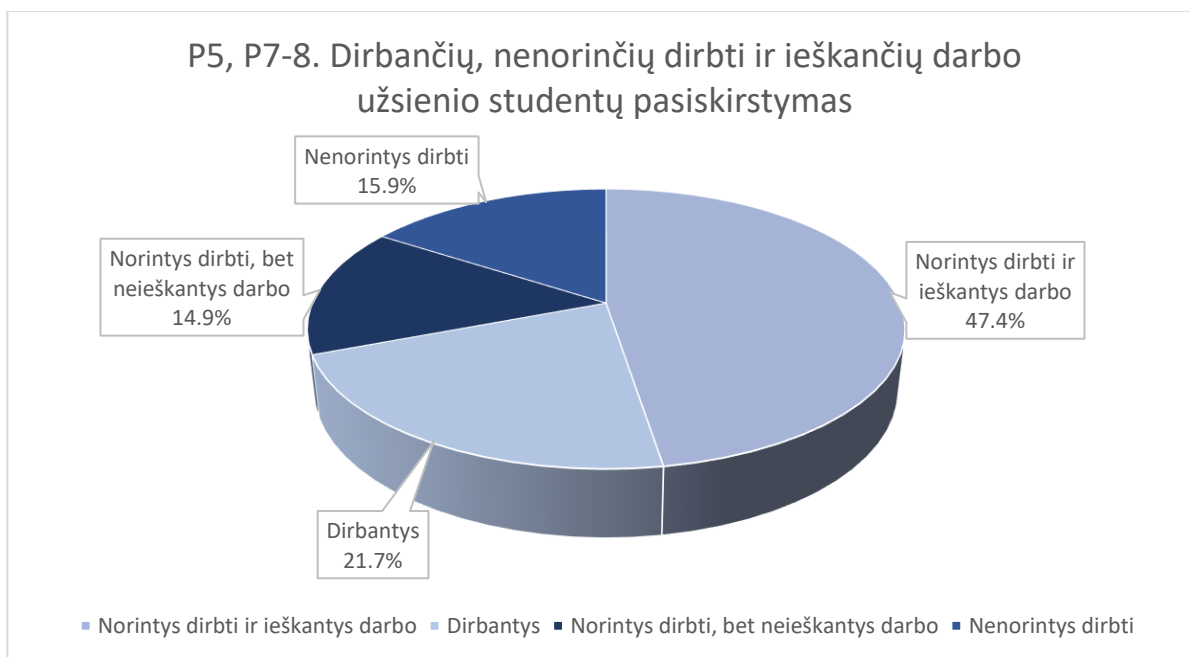
8 pav. Užsienio studentų noras turėti darbą

Apklaustos rezultatai atskleidė, kad užsienio studentai darbo neturi ne dėl to, kad to nenorėtų. 60,6% nedirbančių studentų darbo ne tik norėtų, bet ir jo ieškojo, nors ir nesėkmingai (9 pav.). Rečiausiai darbo ieškojo neakivaizdinių (50%) ir bakalauro studijų studentai (57,3%). Dažniausiai darbo bandė ieškoti studentai iš Afrikos šalių (71,7%) ir menų studentai (78,6%), rečiausiai – studentai iš ES ir kitų Europos šalių (47,5%) ir biomedicinos mokslų studentai (54,0%).

9 pav. Darbo paieškos prieš/po atvykimo į Lietuvą

Apibendrinant su darbu ir jo paieškom susijusių klausimų duomenis atsiskleidžia reali situacija, kiek užsienio studentų nepavyksta susirasti darbo, o kokia dalis – darbo nenori ir nebando ieškoti. Kaip matoma, 15,9% į klausimą atsakiusių respondentų dirbti apskritai nenori, dar 14,9% studentų, nors norėtų turėti darbą, bet jo neieško. Atkreipiamas dėmesys, kad dirbančiųjų procentinė dalis šiek tiek skiriasi nuo nurodytos ties P5 klausimu, nes kito į klausimus atsakiusių respondentų keikis, bet pats dirbančiųjų skaičius išlikęs toks pats (N=115). Norintys dirbti ir kol kas darbo neranda beveik pusė (47,4%) respondentų.

10 pav. Dirbančių, ieškančių ir nenorinčių dirbti studentų pasiskirstymas

Ankstesnių klausimų rezultatai atskleidė poreikį išaiškinti, kokios pagrindinės priežastys ir kliūtys, dėl ko užsienio studentai nesusiranda darbo ir nedirba studijų metu. 355 užsienio studentai pasidalino detalesnėmis įžvalgomis dėl kliūčių, trukdančių užsienio studentams įsidarbinti. Pagrindinėmis kliūtimis susirasti darbą Lietuvoje studentai įvardina lietuvių kalbos barjerą (49,6%), kad valstybinės kalbos yra reikalaujama beveik visose darbo vietose. Keli studentai paminėjo, kad tiktų tiek lietuvių, tiek rusų kalba, bet bent viena iš šių reikia kalbėti. Dar keli respondentai paminėjo, kad lietuviai tiesiog nesupranta angliškai ir dėl to užsieniečiai negali dirbti lietuviškose įmonėse. 2 studentai užsiminė, kad daugiau darbo galimybių ir pasiūlymų yra Vilniuje, o kituose miestuose pasiūlymų trūksta (pasisakė užsienio studentai studijuojantys Kaune).

Gana dažnas respondentų atsakymas – „nežinau“ arba „norėčiau žinoti“, „o kad žinočiau“, „negaliu įsivaizduoti“. Taip atsakė net 12,7% respondentų. Šio pobūdžio atsakymų formuluotės atskleidė, kad respondentai, po sudalyvavimo atrankoje ir gavę neigiamą atsakymą taip ir nesužinojo priežasties, dėl ko jų nepriėmė.

Antra pagal populiarumą priežastis (neskaitant „nežinau“) – diskriminacija ir mentalitetas. 11,5% respondentų pateikia atsakymus apie lietuvių mentalitetą, neigiamą požiūrį ir nusistatymą prieš užsieniečius, patiriamą diskriminaciją. Kalbant apie bandymus įsidarbinti, respondentai atskleidžia, kad darbdaviai nelabai linkę priimti dirbti apskritai studentų, o juo labiau užsieniečių. Keli respondentai atskleidžia, kad jiems, būnant kitos rasės ar kultūros atstovais, Lietuvoje momentais būna tikrai sunku.

Dar viena populiari priežastis – žinių, įgūdžių, patirties ar išsilavinimo trūkumas. Su šia priežastimi taip pat susidūrė 11,5% respondentų.

Biurokratinės kliūtys kylančios dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje pažymėjimo gavimo taip pat įvardintos kaip viena priežasčių, trukdančių įsidarbinti (6,8%). Respondentai paminėjo, kad šio pažymėjimo gavimo procesas yra ilgas ir komplikotas, o be jo darbdaviai nesvarsto kandidatūros.

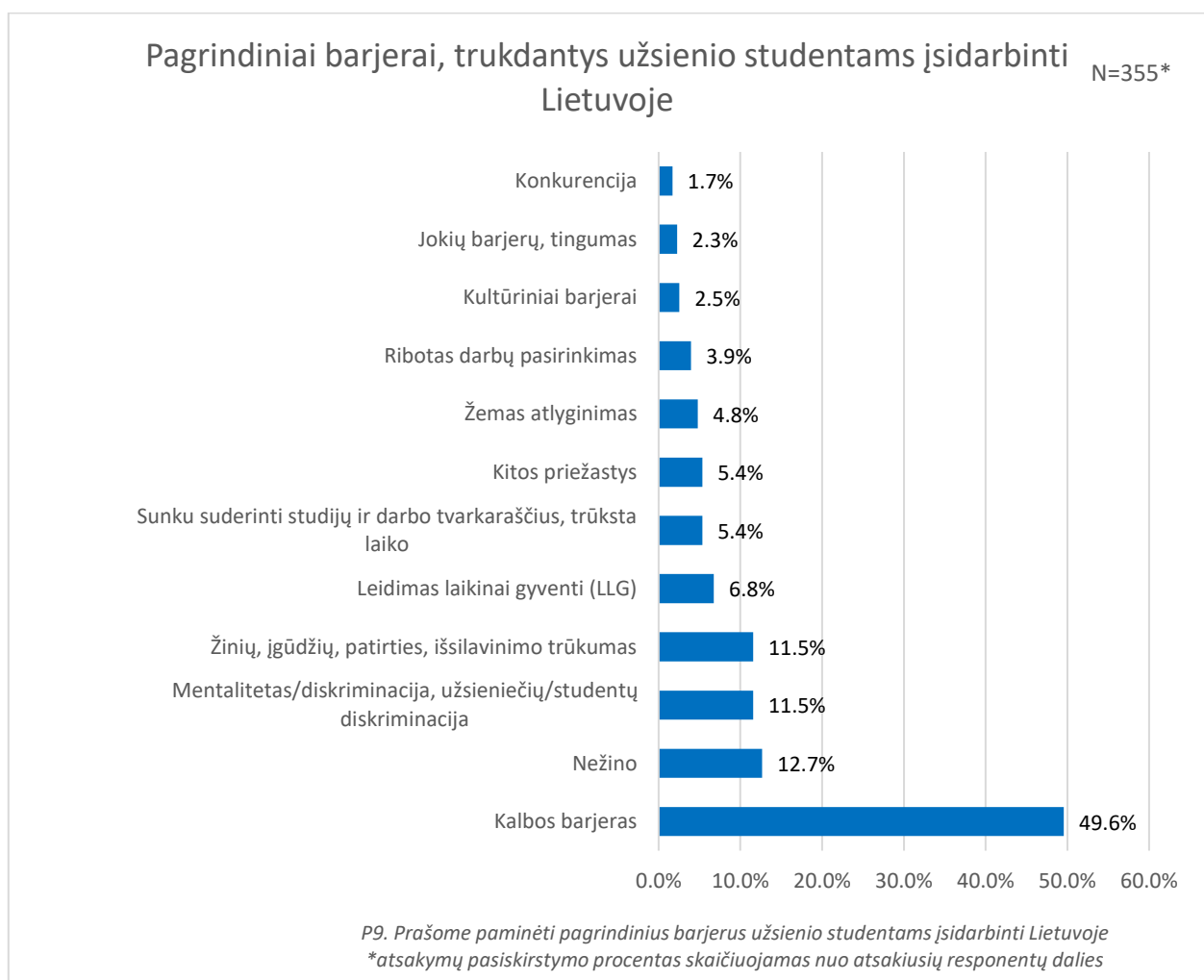
Dar 5,4% respondentų įvardino laiko problemą. Laiko kliūtis atsiskleidė įvairiais aspektais: sunku suderinti studijų grafiką ir darbo tvarkaraštį, lieka per mažai laiko po studijų ir ruošimosi paskaitoms ar tiesiog, kad sunku rasti tinkamą darbą, kuriame pavyktų dirbti ne pilną darbo dieną.

Ribotas darbų pasirinkimas sudarė 3,9% atsakymų. Prie kitų priežasčių pora respondentų įvardino, kad ieškoma darbuotojų tik žemos kvalifikacijos pozicijoms, kam, galimai, nereikalinga lietuvių kalba. Žemos kvalifikacijos darbams taip pat taikomas žemas atlyginimas, kas buvo matoma 4,8% respondentų pasisakymų. Rečiausiai įvardinti barjerai – konkurencija tarp kandidatų ir kultūriniai barjerai. Vos keli respondentai paminėjo, kad jokių barjerų nėra, tai tik pačių studentų

tingumas ir nenoras dirbti.

Prie kitų priežasčių respondentai įvardino sveikatos būklę, amžių (kai respondentas nepilnametis), adaptacijos laikotarpį, kai respondentas dar neseniai apsigyvenęs Lietuvoje, biurokratinės kliūtis dėl sveikatos draudimo neturėjimo.

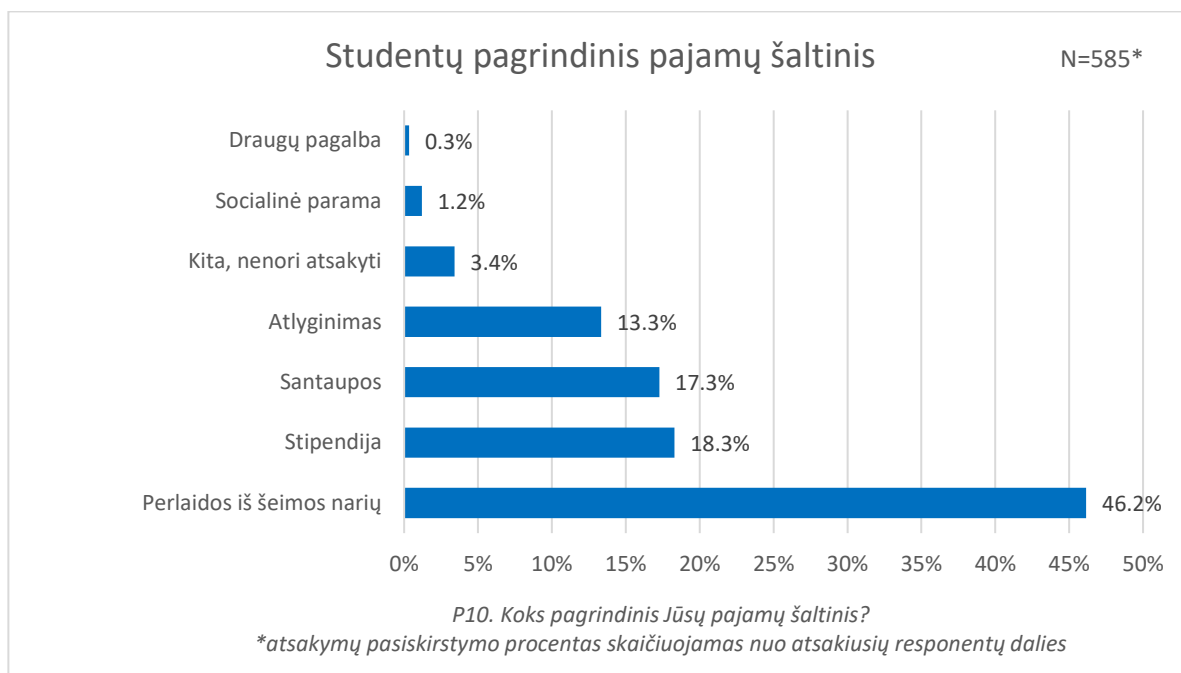
Kaip matoma, pagrindiniai barjerai ir priežastys, kliudančios užsienio studentams įsidarbinti yra akivaizdžios. Dirbantys užsienio studentai – kuriama papildoma ekonominė nauda Lietuvos valstybei, dėl to visos šalys turėtų būti suinteresuotos, kad šios paieškos užsienio studentams būtų sėkmingos. Atskleistos probleminės sritys parodo vietas, kurioms suteikus daugiau lankstumo (pvz.: lietuvių kalbos reikalavimas), atvirumo ir galimybių, palengvintume įsidarbinimo kelią užsienio studentams ir taip paskatintume juos pasilikti ir toliau kurti ekonominę naudą Lietuvai.

11 pav. Pagrindiniai barjerai, trukdantys užsienio studentams įsidarbinti Lietuvoje

2.2. Pajamų ir išlaidų grupės bei kuriama ekonominė nauda

Antroje klausimyno dalyje detaliau analizuojamos užsienio studentų mėnesinės pajamos ir išlaidos bei jų sukuriama ekonominė nauda. Pagrindinis užsienio studentų pajamų šaltinis – perlaidos iš šeimos narių. Tai pagrindinės pajamos 46,2% studentų. Antra pagal populiarumą pajamų rūšis – stipendija. Ją gauna 18,3%⁷ respondentų. Iš santaupų gyvena 17,3% respondentų ir tik 13,3% respondentų kaip pagrindinį savo pajamų šaltinį nurodė atlyginimą. 7 respondentai identifikavo socialinę paramą, įskaitant studentus iš Ukrainos. 3,4% respondentų nenorėjo atsakyti į klausimą, o 2 (0,3%) respondentai identifikavo pagalbą ir paramą iš draugų (žr. 12 pav.). Dažniausiai perlaidas iš šeimos narių gauna studentai iš Afrikos šalių (56,9%) bei humanitarinių mokslų studentai (48,3%). Rečiausiai – studentai iš kitų pasaulio šalių (26,7%) ir fizinių mokslų studentai (32,3%). Abi šios grupės dažniau nurodė stipendijas kaip pagrindinį savo pajamų šaltinį). Iš atlyginimo dažniausiai gyvena studentai iš Rytų partnerystės šalių (17,7%) ir technologijos mokslų studentai (16,1%).

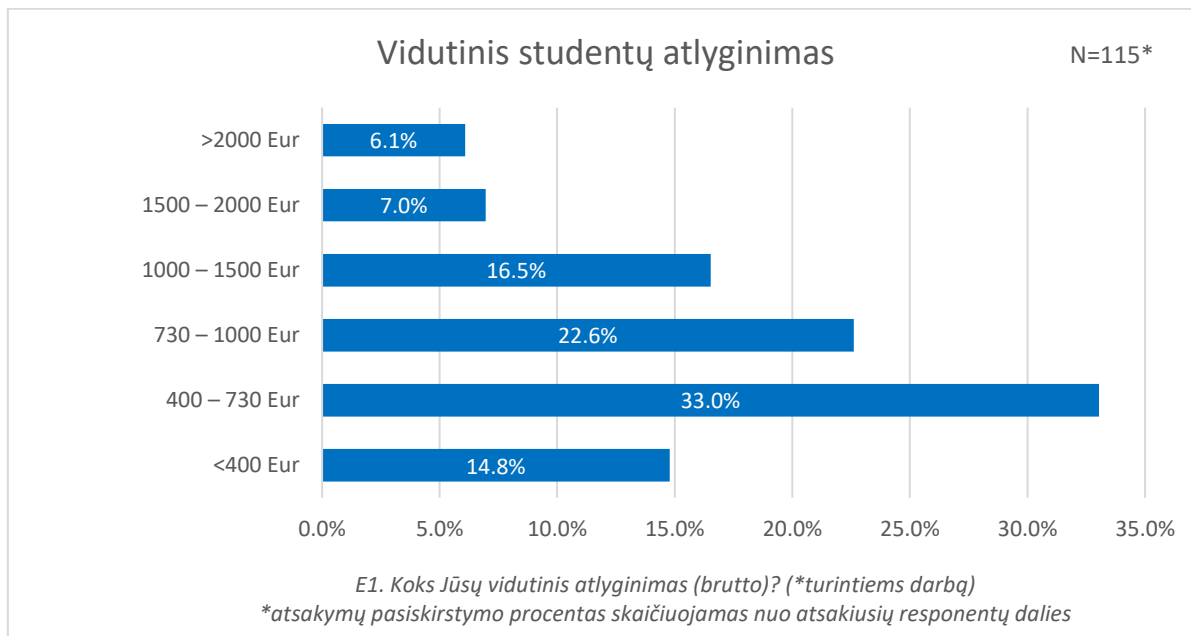

12 pav. Studentų pagrindinis pajamų šaltinis

Dirbantys studentai dažniausiai uždirba nuo 400 iki 730 Eur – tokias pajamas gauna 33,0% dirbančiųjų. Iki 400 Eur uždirba 14,8% dirbančių studentų. Dar 22,6% - nuo 730 – 1000 Eur. Rečiausiai identifiкуotas uždarbio režis – didesnės pajamos. 1500 – 2000 Eur ir daugiau nei 2000 Eur grupėse yra 7,0% ir 6,1% dirbančiųjų atitinkamai (13 pav.). Iš kitos pusės, susumavus, 13,1% dirbančiųjų studentų uždirba daugiau nei 1500 Eur, kas parodo, kad žemos kvalifikacijos ir žemo uždarbio darbai yra tikrai ne visiems taikytina įsidarbinimo kliūtis. Didžiausią atlyginimą (daugiau nei 2000 Eur) uždirba

⁷ stipendiją gaunančių respondentų reikšmė procento dalimi skiriasi nuo P4 klausime apie stipendiją nustatytos reikšmės dėl skirtingo į klausimus atsakiusių respondentų kiekio. Į P4 klausimą atsakė 579 respondentai, į P10 – 585 respondentai.

socialinių (9,5%) ir technologijos mokslų (5,0%) studentai. Kitose studijų kryptyse tokio dydžio atlyginimai neužfiksuoti. Magistro studentai didžiausias pajamas gauna dažniau (8,6%) nei bakalauro studentai (4,9%). Iki 400 Eur dažniausiai uždirba studentai iš Afrikos šalių (28,6%). Taip pat technologijos (30,0%) ir biomedicinos (25,0%) ir fizinių mokslų (25,0%) studentai.

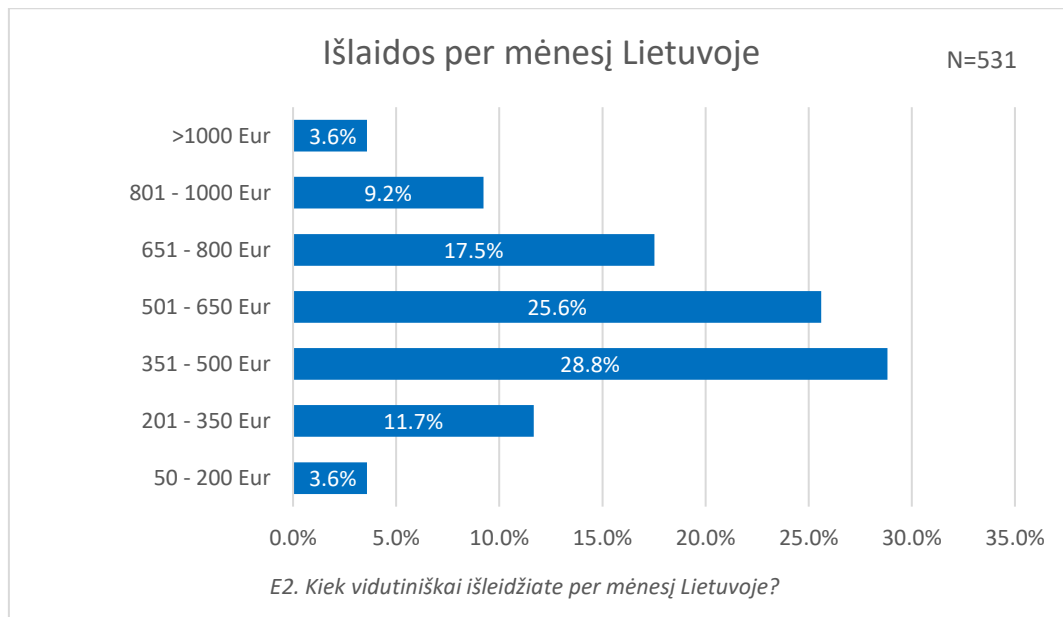
13 pav. Studentų pasiskirstymas pagal atlyginimą

Studentai, paklausti, kiek vidutiniškai išleidžia per mėnesį Lietuvoje, pateikė įvairių variantų – nuo keliasdešimt iki daugiau nei tūkstančio eurų per mėnesį. Didžioji dalis (54,4%) studentų per mėnesį išleidžia nuo 351 iki 800 Eur. Išskaidžius į dvi dalis pasiskirstymas išlieka panašus: 28,8% respondentų išlaidos telpa į 351 – 500 Eur rėžius, o 25,6% - į 501 – 650 Eur rėžius. Daugiau nei 1000 Eur išleidžia vos 3,6% respondentų. Panašiai mažą dalį sudaro nuo 50 iki 200 Eur išleidžiančių studentų dalis – tokių jų irgi vos 3,6% (14 pav.). Didžiausias sumas (daugiau nei 1000 Eur per mėnesį) išleidžia studentai iš kitų pasaulio šalių ir fizinių mokslų studentai. Nuo 501 iki 650 Eur dažniausiai išleidžia magistro (29,9%) ir neakivaizdinių studijų studentai (33,3%, studentai iš Rytų partnerystės šalių (29,5%) ir humanitarinių mokslų studentai (40,0%). Nuo 351 iki 500 Eur dažniausiai išleidžia bakalauro studijų studentai 33,2%, studentai iš ES ir kitų Europos šalių (36,3%) ir menų krypties studentai (33,3%).

Apskaičiuota, kad vidutiniškai kiekvienas studentas per mėnesį Lietuvoje išleidžia apie 580 Eur. Lyginant su Lietuvos piliečiais studentais⁸, vidutinės išlaidos yra panašios (2020-ųjų metų pabaigoje didžioji dalis lietuvių studentų išleido iki 500 eurų, dabar kainos yra išaugusios⁹).

⁸ <https://blog.swedbank.lt/asmeniniai-finansai-finansu-laboratorija/tyrimas-7-10-salies-studentu-remia-tevai-didziausios-islaidos-maistui>

⁹ <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/savarankisko-gyvenimo-pradzia-kiek-kainuoja-buti-studentu-lietuvoje>

14 pav. Vidutinės studentų išlaidos per mėnesį Lietuvoje

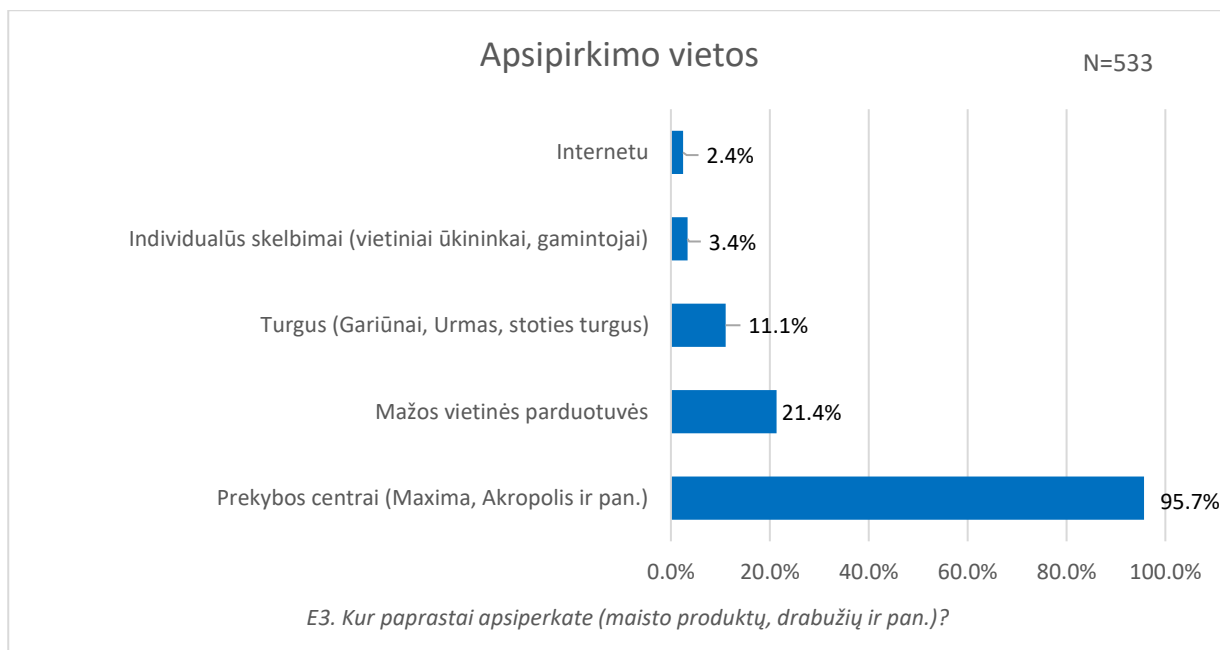
Toliau buvo analizuojama, kokioms kategorijoms daugiausia tenka šios išlaidos. Žinant kategorijas ir išlaidų pobūdį tampa lengviau nustatyti, kiek maždaug mokesčių nuo šių išleistų sumų patenka į valstybės biudžetą. Pagrindinė išlaidų grupė, sudaranti 37,4% visų studentų išlaidų – apgyvendinimo paslaugos, kambario ar buto nuoma. Atkreipiamas dėmesys, kad apgyvendinimo paslaugos sudaro tokią reikšmingą išlaidų dalį net įtraukus tuos respondentus, kurie gyvena universiteto bendrabučiuose ir apgyvendinimo išlaidų nepatiria. Dar 23,2% vidutinių mėnesio išlaidų sudaro maisto produktai. Restoranams, kavinėms ir barams tenka dar 9,3% studentų išlaidų. Itin mažai užsienio studentai išleidžia tabakui, alkoholiui ir kitoms prekėms, kurioms taikomas akcizas. Tokių pirkinių vertė pagal respondentų atsakymus sudaro vos 2,1% bendrų išlaidų. Taip pat itin mažą dalį išlaidų sudaro grožio ir sveikatos priežiūros paslaugos (2,6%) (15 pav.). Šiomis paslaugomis respondentai naudojami retai, dalis respondentų pakomentavo, kad grožio priemones nusiperka patys ir rūpinasi savimi namuose.

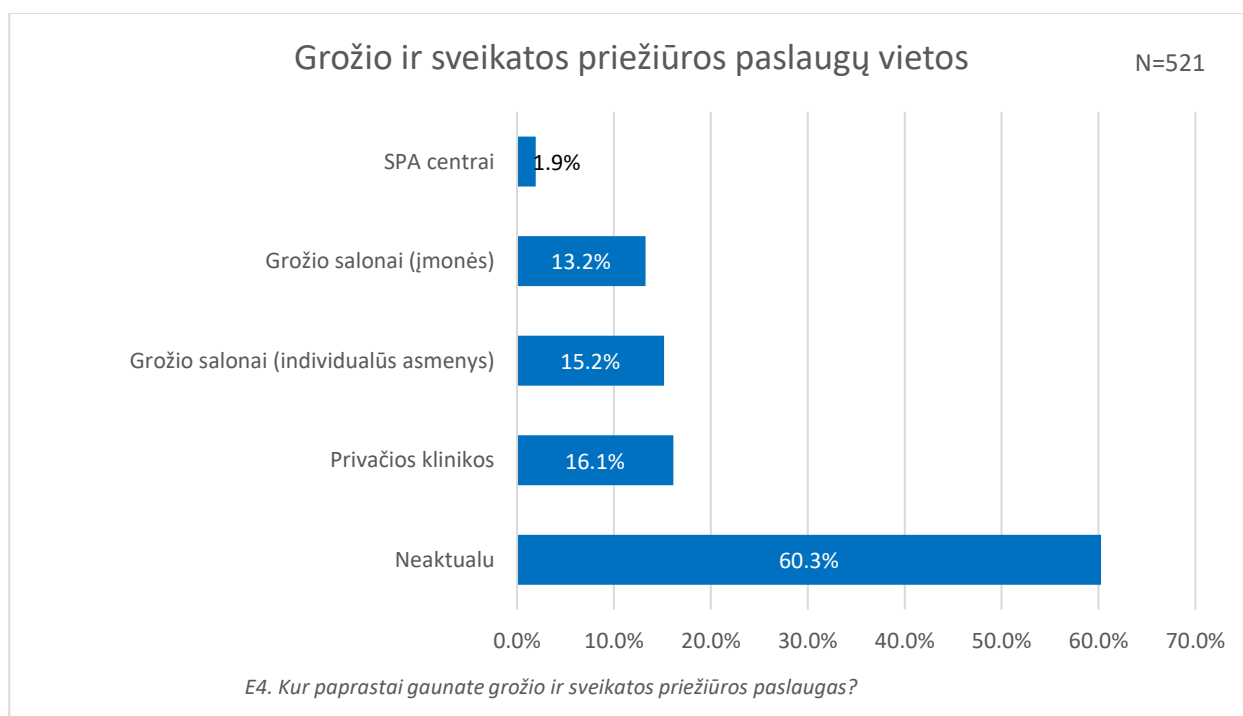
15 pav. Vidutinės studentų išlaidos per mėnesį Lietuvoje pagal išlaidų kategoriją

Paklausti apie įprastas apsipirkimo vietas, didžioji dalis (95,7%) respondentų įvardino prekybos centrus, tokius kaip Maxima, Akropolis bei kitos didžiosios parduotuvės. Kiek daugiau nei penktadalis (21,4%) respondentų apsiperka mažose vietinėse parduotuvėse. Turguje lankosi vos 11,1% respondentų. Itin maža dalis (3,4%) produkciją retkarčiais perka pagal individualius skelbimus iš vietinių ūkininkų ir gamintojų bei 2,4% apsiperka internetu (16 pav.). Tyrimo metu siekta išsiaiškinti įprastas respondentų apsipirkimo vietas tam, kad galėtume įvertinti, kokį išlaidų koeficientą pritaikyti skaičiuojant valstybei sukuriamą ekonominį naudingumą. Kadangi didžioji dalis apsipirkimų vykdomi prekybos centruose ir didžiuosiuose prekybos tinkluose, dažniausiai naudojamas koeficientas bus lygus 1.

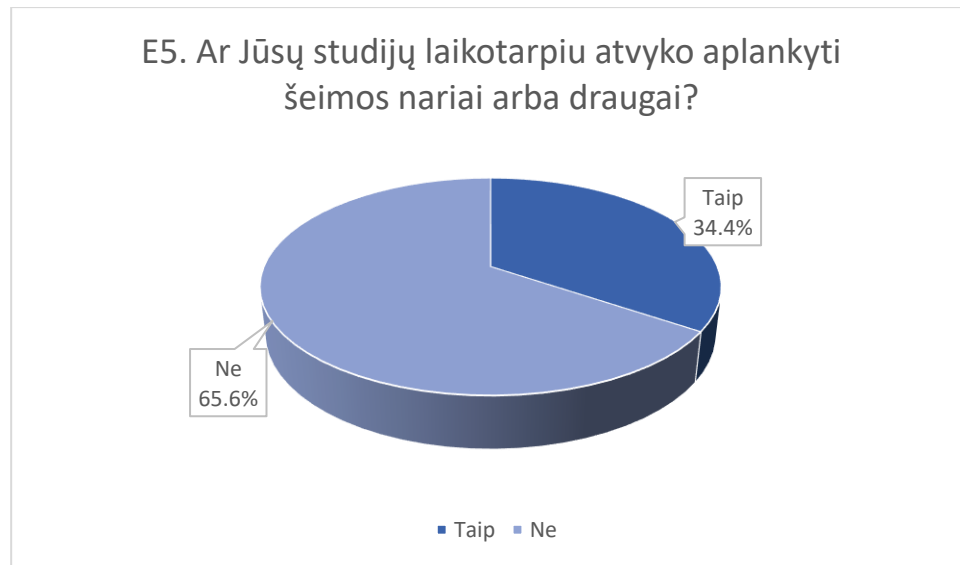
16 pav. Studentų apsipirkimo vietas

Grožio ir sveikatos priežiūros paslaugas respondentai dažniausiai įsigyja privačiose klinikose (16,1%) bei grožio salonuose pas individualiai veikiančius meistrus (15,2%). Rečiausiai – SPA centruose (1,9%) (17 pav.). Grožio ir sveikatos priežiūros paslaugų teikimo vietas vertintos siekiant išsiaiškinti, ar nuo grožio ir sveikatos procedūroms patiriamų išlaidų yra mokamas PVM mokestis, skaičiuojant kuriamą ekonominę naudą šaliai. Privačios klinikos ir grožio salonai, veikiantys kaip įmonės, yra PVM mokėtojai, tuo tarpu individualūs grožio paslaugų teikėjai dažniausiai nėra PVM mokėtojai ir nuo šių išlaidų šaliai tenkanti ekonominė nauda šiek tiek mažesnė.

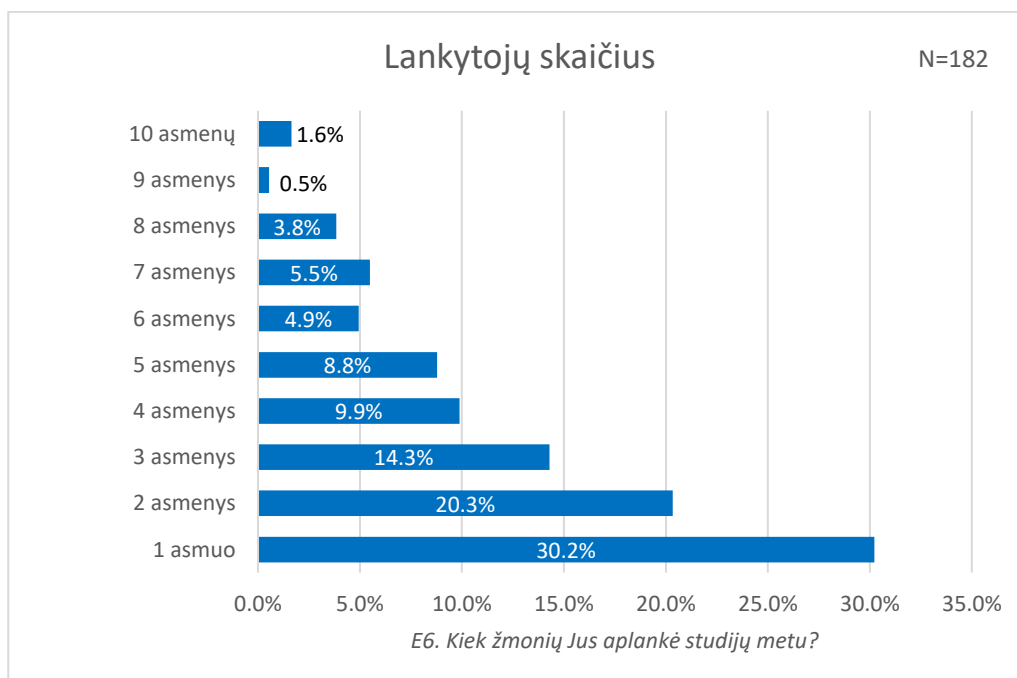
17 pav. Grožio ir sveikatos priežiūros paslaugų vietas

Ekonominę naudą šaliai kuria ne vien užsienio studentai, studijuojantys ir gyvenantys Lietuvoje, bet ir juos aplankantys šeimos nariai, draugai. 34,4% respondentų yra sulaukę bent vieno svečio studijų Lietuvoje metu (18 pav.).

18 pav. Šeimos narių ir draugų lankymas studijų metu.

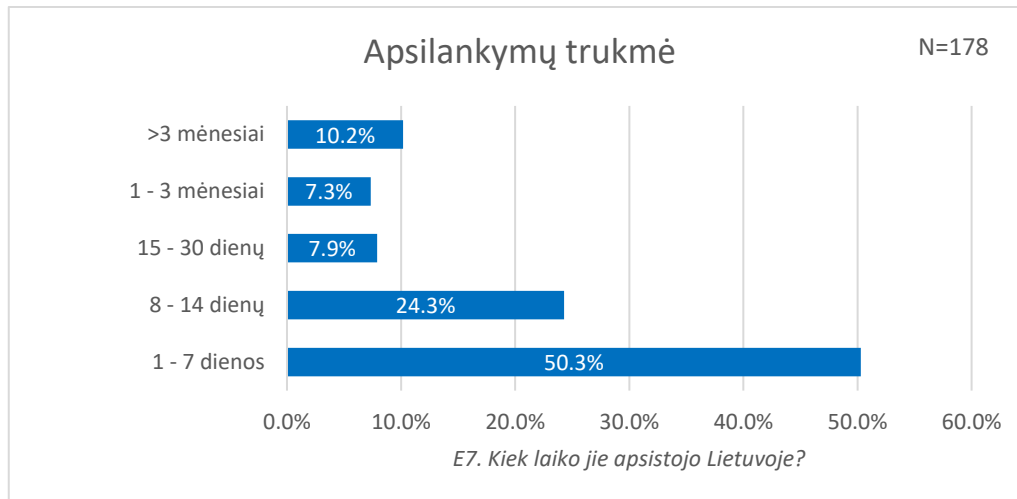
Dažniausiai studijų metu aplanko 1 žmogus (30,2% vizitų atvejų) arba 2 žmonės (20,3% vizitų atvejų). Kiek rečiau, bet taip pat reikšmingą dalį sudaro atvejai, kai užsienio studentą aplanko 3, 4 ar 5 asmenys (14,3%, 9,9% ir 8,8% vizitų atvejų atitinkamai). Pasitaiko, kad studentą aplanko net 10 asmenų (1,6% vizitų atvejų) (19 pav.). Vidutinis aplankančių žmonių skaičius – 3 asmenys.

19 pav. Studentus aplankančių artimųjų/draugų skaičius

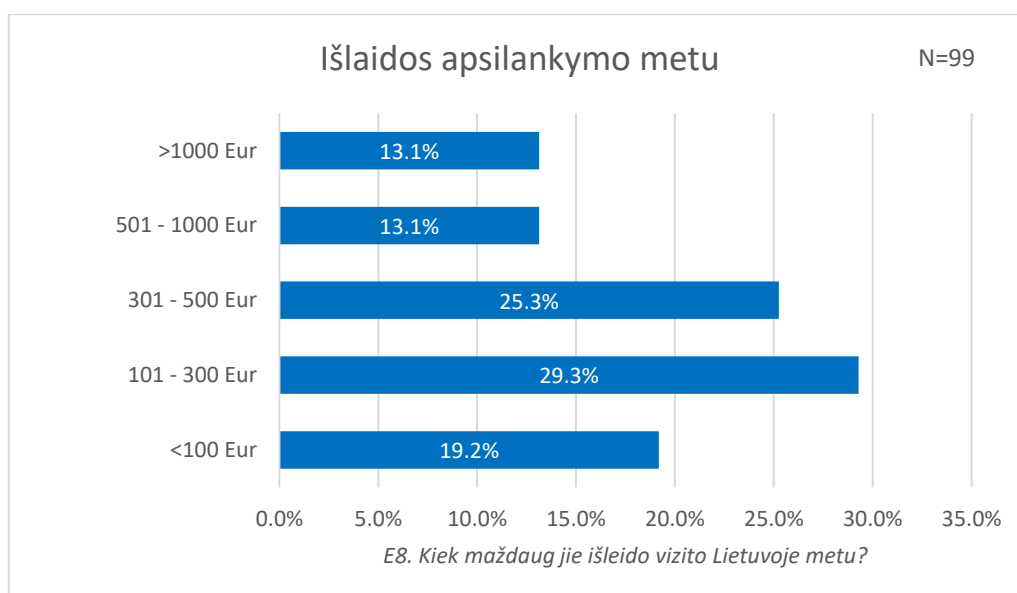
Vizitų trukmės varijuoja nuo vienos dienos trukmės vizito iki atvejų, kai draugas ar šeimos narys kuriam laikui – keliems mėnesiams ar net daugiau nei metams apsigyvena kartu su studentu.

Dažniausiai pasitaikanti apsilankymo trukmė – 1 - 7 dienos (50,3% apsilankymų atvejų). Nuo 8 iki 14 dienų užtrunka 24,3% studentus lankančių asmenų. 10,2% apsilankymų atvejų viešnamė užtruko daugiau nei 3 mėnesius (20 pav.). Tokie atvejai dažniausiai užfiksuoti studentų iš Ukrainos ir Baltarusijos tarpe, kas yra suprantama dėl dabartinės karo Ukrainoje situacijos. Taip pat kelios ilgos viešnamės užfiksuotos pas studentus iš Nigerijos. Vidutinė apsilankymo trukmė, neskaitant vizitų, trunkančių ilgiau nei 3 mėnesius – 13-14 dienų.

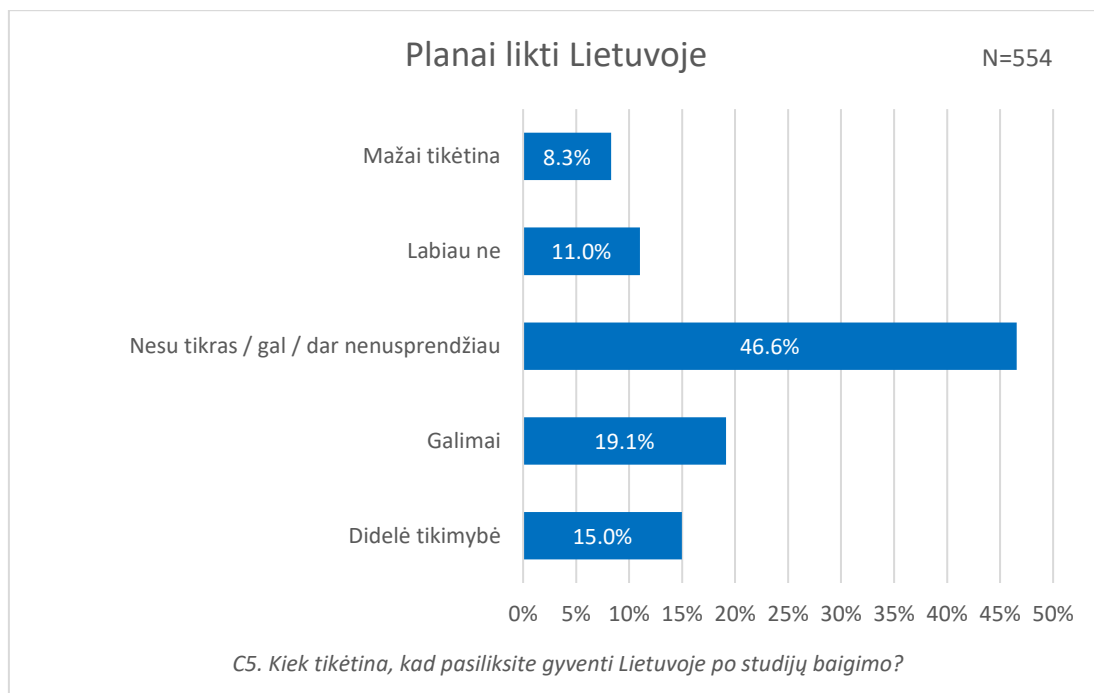
20 pav. Apsilankymų trukmė

Respondentų teigimu, per tokį apsilankymą, šeimos nariai ir draugai Lietuvoje vizito metu išleidžia vidutiniškai 608 Eur (neskaičiuojant ekstremalių reikšmių). Dažniausiai per vieną vizitą lankantieji išleidžia nuo 101 iki 300 Eur (29,3% atsakiusių). Kiek rečiau besisvečiuojantys draugai ir giminaičiai išleidžia didesnes sumas nuo 501 iki 1000 Eur ar daugiau nei 1000 Eur. Tiek viešnamė metu išleidžia po 13,1% (kiekvienoje išlaidų grupėje) (21 pav.).

21 pav. Išlaidos vizito metu

Paklausti, ar žada pasilikti Lietuvoje po studijų, 15,0% respondentų atsakė, kad didelė tikimybė, jog pasiliks. Bakalauro ir magistro studentų planai pasilikti reikšmingai nesiskiria. Didelę tikimybę pasilikti įvardino 15,7% bakalauro studentų ir 15,0% - magistro. Dažniausiai pasilikti planuoja studentai iš Rytų partnerystės šalių (18,8%), fizinių ir humanitarinių mokslų studentai (po 20,7%). Dar 19,1% visų studentų galimai svarsto šį variantą. Beveik pusė (46,6%) studentų dar nėra apsisprendę šiuo klausimu (22 pav.). Mažiausiai linkę pasilikti Lietuvoje studentai iš ES ir kitų Europos šalių – vos 8,8% šio regiono respondentų įvardino didelę tikimybę pasilikti ir net 22,5% atsakė, kad tai mažai tikėtina.

22 pav. Planai likti Lietuvoje po studijų baigimo

2.3. Ekonominio naudingumo apskaičiavimas

Pagal surinktus duomenis vykdomas ekonominio naudingumo apskaičiavimas. Ekonominis naudingumas apskaičiuojamas vertinant respondentų darbo užmokesčio dydį, nuo jo sumokamus mokesčius bei pagrindines išlaidų grupes – arba bendrai išleistas sumas, kurios užsienio studentų yra įnešamos į Lietuvos ekonomiką, arba nuo jų sumokamus mokesčius Lietuvos valstybei.

Bendros išlaidos:

Skaičiuojant vidutines studentų išlaidas kiekvienai išlaidų kategorijai, apskaičiuojamas aritmetinis išlaidų grupės vidurkis ir padauginamas iš studentų ir mėnesių skaičiaus. Į vidurkio skaičiavimus neįtraukiami studentai, nenurodę sumų prie jokių išlaidų kategorijų.

Studentų skaičius:

Kol kas nėra pateiktų oficialių duomenų, kiek tiksliai užsienio studentų 2022/2023 m. m. studijuoja Lietuvoje. Atsižvelgiant į praėjusių metų tendencijas, skaičiavimuose naudojamas skaičius apie 8000 užsienio studentų.

Mokesčiai nuo darbo užmokesčio:

Socialinio draudimo ir gyventojų pajamų mokesčiai apskaičiuojami nuo 116 dirbančių užsienio studentų pateiktų vidutinių darbo užmokesčių. Lietuvoje taikomas socialinio draudimo mokesčių tarifas – apie 12,5%. Gyventojų pajamų mokesčio tarifas – 20%, bet galutinė nuo darbo užmokesčio sumokama procentinė dalis varijuoja priklausomai nuo atlyginimo dydžio ir pagal tai pritaikyto neapmokestinamo pajamų dydžio.

Pasinaudojant Socialinio draudimo svetainės darbo vietos skaičiuokle¹⁰ laikytina, kad bendras nuo darbo užmokesčio sumokamas socialinio draudimo įmokų ir gyventojų pajamų mokesčio procentas, pagal užsieniečių darbo užmokesčio režius yra toks:

Lentelė nr. 2. Apytikslis socialinio draudimo įmokų ir gyventojų pajamų mokesčių tarifų pasiskirstymas priklausomai nuo atlyginimo dydžio

Darbo užmokesčio dydis	Socialinio draudimo įmokų tarifas	Gyventojų pajamų mokesčio tarifas (nuo visos sumos, pritaikius neapmokestinamą pajamų dydį)	Bendras mokesčių tarifas
<400 Eur	12,5%	0%	12,5%
400 – 730 Eur	12,5%	0-3%	12,5-15,5%
730 – 1000 Eur	12,5%	3-8,8%	15,5-21,3%
1000 – 1500 Eur	12,5%	8,8-15,4%	21,3-27,9%
1500 – 2000 Eur	12,5%	15,4-18,3%	27,9-30,8%

¹⁰ https://www.sodra.lt/lt/skaiciuokles/darbo_vietos_skaiciuokle

>2000 Eur	12,5%	18,3%	30,8%
-----------	-------	-------	-------

Stipendijos:

Apklausoje metu studentai nurodė, ar gauna stipendiją. Stipendiją galima įtraukti į skaičiavimus kaip kintamąjį, mažinantį užsienio studentų sukuriamą ekonominę naudą – jeigu išleidžiamus pinigus studentai įneša į Lietuvos ekonomiką, tai gaudami stipendiją, jie dalį šios sumos „pasiima“ atgal. Užsienio studentų neklausta konkretaus stipendijų dydžio, todėl taikomi apytiksliai stipendijų įverčiai, pagal šiuo metu galiojančias stipendijų tvarkas ir galimybes¹¹:

Lentelė nr. 3. Apytiksliai stipendijų dydžiai priklausomai nuo užsienio studento tipo

Stipendiją gaunančio užsienio studento tipas	Taikomas stipendijos dydis
Užsienio studentai iš Ukrainos	300 Eur/mėn.
Magistro studijų studentai	420 Eur/mėn.
Doktorantūros studentai	500 Eur/mėn.
Visi kiti užsienio studentai	250 Eur/mėn.

1-as – paprastasis ekonominis naudingumas

Paprastasis užsienio studentų sukuriamas ekonominis naudingumas – tai užsienio studentų į Lietuvos ekonomiką bendra įnešama lėšų suma. Šis naudingumas įvertinamas apskaičiuojant bendras studentų išlaidas šalyje, pridėdant sumokamus studijų mokesčius ir nuo darbo užmokesčio sumokamų mokesčių dalį. Taip įvertinamas bendras Lietuvoje sugeneruojamas BVP, į Lietuvos ekonomiką įnešama lėšų dalis. Skaičiavimas atliekamas naudojantis toliau pateikta formule

$$\begin{aligned}
 & \text{AVERAGE (A+B+RCB+E&C+F+B&H+H+C+P+T+EX+O)} * \text{ užsienio studentų skaičius} * 12 \\
 & \quad + \\
 & \text{TF} * \text{ studijų mokesčių mokančių užsienio studentų skaičius} * 2 \\
 & \quad + \\
 & \text{DU*TAX} * \text{ dirbančių užsienio studentų skaičius} * 12 \\
 & \quad = \\
 & \text{bendras užsienio studentų sugeneruotas ekonominis naudingumas per metus}
 \end{aligned}$$

AVERAGE (A+B+RCB+E&C+F+B&H+H+C+P+T+EX+O+TF) – vidutinės studentų išlaidos per mėnesį apgyvendinimui, maitinimui bei kitoms prekėms ir paslaugoms. Ties E2.1 klausimu jau apskaičiuota, kad vidutiniškai užsienio studentas Lietuvoje per mėnesį išleidžia 580 Eur.

P3 klausime aptarta, kad studijų mokesčių moka apie 81,6% respondentų, atitinkamai apie 6528 studentai nuo bendro užsienio studentų skaičiaus. Vidutiniškai studijų semestras užsienio studentams (neįskaičiuojant nemokamai studijuojančiųjų) kainuoja 2085 Eur.

¹¹ <https://studyin.lt/scholarships/>

Mokesčių nuo darbo užmokesčio skaičiavimuose naudojami pasirinktų atlyginimų rėžių vidurkiai, padauginant juos iš apytikslio taikomo socialinio draudimo ir gyventojų pajamų mokesčio tarifų, priklausomai nuo atlyginimo rėžio. Dirbantis užsienio studentas per mėnesį valstybei vidutiniškai sumoka 191,4 Eur socialinio draudimo ir gyventojų pajamų mokesčių. Dirbančių studentų skaičius – 20,9% nuo 8000 iš viso Lietuvoje studijuojančių užsienio studentų. Skaičiuojama, kad Lietuvoje apytiksliai dirba 1672 užsienio studentai.

$$\begin{aligned}
 & \text{AVERAGE (A+B+RCB+E\&C+F+B\&H+H+C+P+T+EX+O+TF) * užsienio studentų skaičius * 12} \\
 & \quad + \\
 & \quad \text{TF * studijų mokestį mokančių užsienio studentų skaičius * 2} \\
 & \quad + \\
 & \quad \text{DU*TAX * dirbančių užsienio studentų skaičius * 12} \\
 & \quad = \\
 & \quad \text{580 Eur/mėn. * 8000 studentų * 12 mėn. +} \\
 & \quad \text{+ 2085 Eur * 6528 studentai * 2 semestrai +} \\
 & \quad \text{191,4 Eur/mėn. * 1672 studentai * 12 mėn.=} \\
 & \quad = 69\,600\,000 \text{ Eur} + 27\,221\,760 \text{ Eur} + 3\,840\,249,6 \text{ Eur} = \\
 & \quad = 86\,742\,009,6 \text{ Eur}
 \end{aligned}$$

Gautas rezultatas, kiek lėšų užsienio studentai įneša į Lietuvos ekonomiką, atvykę studijuoti nuolatine studijų forma per vienerius mokslo metus - vidutinė vieno studento sukuriama paprastoji ekonominė nauda (pinigai išleidžiami ir sumokami šalies viduje: į tai įeina kas mėnesinės išlaidos, sumokamas studijų mokestis bei nuo darbo užmokesčio sumokami pajamų ir socialinio draudimo mokesčiai)– 10 843 Eur per mokslo metus (arba vidutiniškai 904 Eur per mėnesį). **Bendros Lietuvoje nuolatine studijų forma studijuojančių užsienio studentų į Lietuvos ekonomiką įneštos lėšos per metus gali siekti 86,7 mln. Eur.**

Išskaičiuojant studentams išmokamas stipendijas, ekonominis naudingumas šiek tiek sumažėja. Stipendiją teigia gaunantys 44,9% respondentų, kas pasireiškia ir kaip finansinė išmoka arba kaip studijų mokesčio nuolaida (dalinė arba pilna). Iš visų Lietuvoje studijuojančių užsienio studentų tai būtų 3592 studentai. Pagal preliminarius įverčius apskaičiuota, kad vidutinis stipendijos dydis per mėnesį – 320 Eur. Papildžius modelį gaunama:

$$\begin{aligned}
 & \text{AVERAGE (A+B+RCB+E\&C+F+B\&H+H+C+P+T+EX+O+TF) * užsienio studentų skaičius * 12} \\
 & \quad + \\
 & \quad \text{TF * studijų mokestį mokančių užsienio studentų skaičius * 2} \\
 & \quad + \\
 & \quad \text{DU*TAX * dirbančių užsienio studentų skaičius * 12} \\
 & \quad - \\
 & \quad \text{SC * stipendiją gaunančių studentų skaičius * 12}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
&= \\
&580 \text{ Eur/mėn.} * 8000 \text{ studentų} * 12 \text{ mėn.} + \\
&+ 2085 \text{ Eur} * 6528 \text{ studentai} * 2 \text{ semestrai} + \\
&191,4 \text{ Eur/mėn.} * 1672 \text{ studentai} * 12 \text{ mėn.} - \\
- &320 \text{ Eur/mėn.} * 3592 \text{ studentai} * 12 \text{ mėn.} = \\
&= 72\,948\,729,6 \text{ Eur}
\end{aligned}$$

Tokiu atveju bendros užsienio studentų į Lietuvos ekonomiką įnešamos lėšos siekia 72,9 mln. Eur per metus.

2-asis – ekonominis naudingumas šaliai pritaikius išlaidų koeficientus

Išlaidų grupės (sukuriamas ekonominis naudingumas šaliai) vertinamos pagal joms taikomą PVM tarifą bei akcizus.

Patiriamų išlaidų ekonominis naudingumas šaliai vertinamas ne vien pagal PVM ir akcizo tarifus, bet ir pagal apsipirkimo vietą. Priklausomai nuo vietos, kur dažniausiai apsiperka studentai, pritaikomas atitinkamas koeficientas (pagal preliminarų šešėlinės ekonomikos mastą specifinėse prekybos vietose).

Skaičiavimuose naudojami koeficientai:

0,21; 0,09 – PVM tarifai;

ET – akcizo mokesčiai. Kurui akcizui skaičiuojamas 30% tarifas, alkoholiui ir tabakui – apie 35%¹²

koef. – pritaikomas koeficientas priklausomai nuo apsipirkimo vietos (nuo 0,8 iki 1)¹³.

Taikomų koeficientų reikšmės:

1 – išlaidų koeficientas didelėse parduotuvėse, prekybos centruose.

1 – išlaidų koeficientas pirkiniams internetu

0,9 – išlaidų koeficientas grožio ir sveikatos paslaugų sektoriuje

0,9 – išlaidų koeficientas restoranuose, kavinėse ir baruose.

0,95 – išlaidų koeficientas mažose parduotuvėse.

0,9 – išlaidų koeficientas turguose, pas individualius prekybininkus.

PVM tarifas grožio ir sveikatos paslaugų sektoriuje 0 arba 21% priklausomai nuo to, ar paslaugos įsigyjamos pas privačius paslaugų tiekėjus, ar įmonėje (klinikoje, SPA salone ir pan.).

DU*TAX * dirbančių užsienio studentų skaičius +

¹² <https://www.vmi.lt/evmi/akcizai3>

¹³ <https://www.lfri.lt/wp-content/uploads/2019/12/--e----lis-akcizin--se-rinkose.pdf>

$$+ (A/1,09*0,09 + B/[1,09;1,21]*[0,09;0,21] + RCB/1,09*0,09*0,9 + E\&C/1,09*0,09 + F/1,021*0,21*koef. + B\&H*0,9*[0;0,21] + H/1,21*0,21*koef. + C/1,21*0,21*koef. + P/1,21*(0,21+ET) + T/1,21*0,21 + EX/1,21*(0,21+ET) + O/1,21*0,21*koef.) *$$

* užsienio studentų skaičius =

= bendra užsienio studentų sumokamų mokesčių dalis į valstybės biudžetą

DU*TAX – ankstesniame modelyje jau apskaičiuota, kad apytikslė dirbančių užsienio studentų per metus sumokama mokesčių nuo darbo užmokesčio suma apytiksliai lygi 3 840 249,6 Eur.

Lentelė nr. 4. Vidutinis PVM, sumokamas valstybei nuo patiriamų užsienio studentų išlaidų per mėnesį (pagal išlaidų grupes)

Apygyvendinimas	19,3 Eur (9% PVM tarifas)
Komunaliniai mokesčiai	5,94 Eur (9%-21% PVM)
Restoranai, barai ir kavinės	4,54 Eur (9% PVM tarifas, 0,9 koeficientas)
Pramogos ir kultūra	2,85 Eur (9% PVM tarifas)
Maistas	19,46 Eur (21% PVM tarifas, 0,95 koeficientas, kai apsiperkama ne vien prekybos tinkluose, bet ir turguose, mažose vietinėse parduotuvėse, pagal individualius skelbimus, kitais atvejais - 1)
Grožio ir sveikatos paslaugos	2,13 Eur (0% PVM pas individualius paslaugų teikėjus, 21% PVM – visur kitur, 0,9 koeficientas)
Namų apyvokos reikmenys	2,82 Eur (21% PVM tarifas, 0,95 koeficientas, kai apsiperkama ne vien prekybos tinkluose, bet ir turguose, mažose vietinėse parduotuvėse, pagal individualius skelbimus, kitais atvejais – 1)
Drabužiai, aksesuarai ir kt.	4,47 Eur (21% PVM tarifas, 0,95 koeficientas, kai apsiperkama ne vien prekybos tinkluose, bet ir turguose, mažose vietinėse parduotuvėse, pagal individualius skelbimus, kitais atvejais – 1)
Kuras	9,34 Eur (21% PVM, 30% akcizas)
Viešasis transportas	1,96 Eur (21% PVM)
Alkoholis, tabakas ir kitos akcizinės prekės	7,08 Eur (21% PVM, 35% akcizas)
Kitos išlaidos	2,57 Eur (21% PVM tarifas, 0,95 koeficientas, kai apsiperkama ne vien prekybos tinkluose, bet ir turguose, mažose vietinėse parduotuvėse, pagal individualius skelbimus, kitais atvejais – 1)

Pagal turimus skaičius toliau atliekamas ekonominės naudos apskaičiavimas:

DU*TAX * dirbančių užsienio studentų skaičius +

$$+ (A/1,09*0,09 + B/[1,09;1,21]*[0,09;0,21] + RCB/1,09*0,09*0,9 + E\&C/1,09*0,09 + F/1,021*0,21*koef. + B\&H*0,9*[0;0,21] + H/1,21*0,21*koef. + C/1,21*0,21*koef. + P/1,21*(0,21+ET) + T/1,21*0,21 + EX/1,21*(0,21+ET) + O/1,21*0,21*koef.) *$$

* užsienio studentų skaičius =

$$\begin{aligned}
&= 191,4 \text{ Eur/mėn.} * 1672 \text{ studentai} + \\
&+ (19,3 \text{ Eur} + 5,94 \text{ Eur} + 4,54 \text{ Eur} + 2,85 \text{ Eur} + 19,46 \text{ Eur} + 2,13 \text{ Eur} + 2,82 \text{ Eur} + 4,47 \text{ Eur} + \\
&9,34 \text{ Eur} + 1,96 \text{ Eur} + 7,08 \text{ Eur} + 2,57 \text{ Eur}) * 8000 \text{ studentų} = \\
&= 320\,020,8 \text{ Eur/mėn.} + 659\,680 \text{ Eur/mėn.} = 979\,700,8 \text{ Eur/mėn.}
\end{aligned}$$

Per metus susidaro beveik 11,8 mln. Eur suma. Apskaičiuota vidutinė vieno studento sukuriama ekonominė nauda Lietuvos valstybei (kiek valstybės biudžetas apytiksliai surenka mokesčių nuo užsienio studentų patiriamų išlaidų ir darbo užmokesčio Lietuvoje) – 11,8 mln. Eur per metus arba vidutiniškai 980 tūkst. Eur per mėnesį. Tiek maždaug sumokama socialinio draudimo ir gyventojų pajamų mokesčių nuo dirbančių studentų darbo užmokesčio bei PVM ir akcizo mokesčių nuo užsienio studentų įsigyjamų prekių ir paslaugų.

Į ekonominės naudos, sukuriamos valstybei vertinimą kitame žingsnyje įtraukiame studentų sumokamus studijų mokesčius ir išskaičiuojame gaunamas stipendijas. Tokiu atveju modifikuotas modelis:

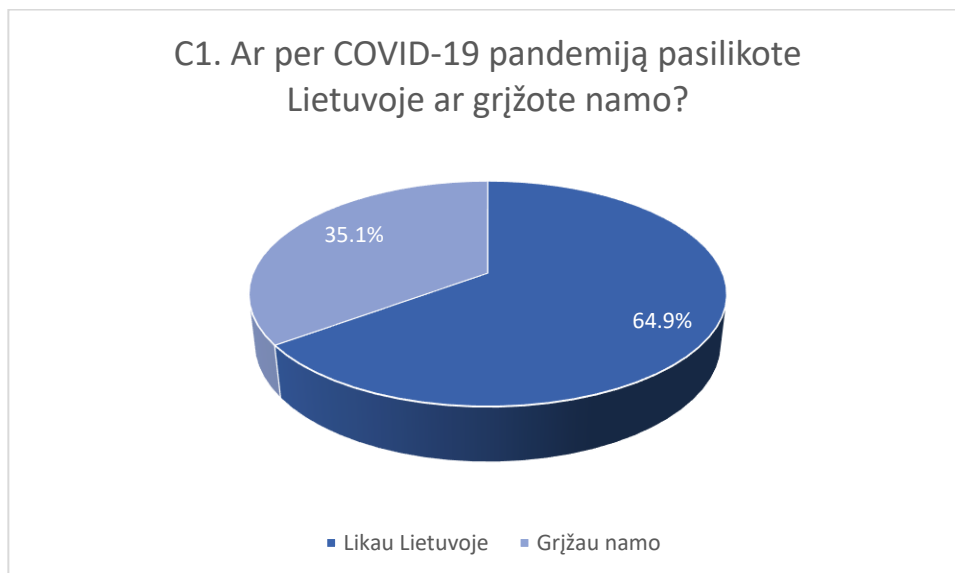
$$\begin{aligned}
&DU * TAX * \text{dirbančių užsienio studentų skaičius} + \\
&+ (A/1,09 * 0,09 + B/[1,09;1,21] * [0,09;0,21] + RCB/1,09 * 0,09 * 0,9 + E\&C/1,09 * 0,09 + \\
&F/1,021 * 0,21 * \text{koef.} + B\&H * 0,9 * [0;0,21] + H/1,21 * 0,21 * \text{koef.} + C/1,21 * 0,21 * \text{koef.} + \\
&P/1,21 * (0,21 + ET) + T/1,21 * 0,21 + EX/1,21 * (0,21 + ET) + O/1,21 * 0,21 * \text{koef.}) * \\
&\quad * \text{užsienio studentų skaičius} + \\
&+ TF/6 * \text{studijų mokesčių mokančių užsienio studentų skaičius} - \\
&- SC * \text{stipendiją gaunančių studentų skaičius} = \\
&\quad = 191,4 \text{ Eur/mėn.} * 1672 \text{ studentai} + \\
&\quad + 82,46 \text{ Eur/mėn.} * 8000 \text{ studentų} + \\
&\quad + 2085/6 \text{ Eur/mėn.} * 6528 \text{ studentai.} - \\
&- 320 \text{ Eur/mėn.} * 3592 \text{ studentai} = \\
&- 320\,020,8 \text{ Eur/mėn.} + 659\,680 \text{ Eur/mėn.} + 2\,268\,480 \text{ Eur/mėn.} - 1\,149\,440 \text{ Eur/mėn.} = \\
&\quad = 2\,098\,740,8 \text{ Eur/mėn.}
\end{aligned}$$

$$2\,098\,740,8 \text{ Eur/mėn.} * 12 \text{ mėn.} = 25,2 \text{ mln. Eur}$$

Įtraukiant sumokamų studijų mokesčių ir išmokamų stipendijų sumas, užsienio studentų sukuriame ekonominė nauda valstybei lygi 2,1 mln. Eur per mėnesį arba 25,2 mln. Eur per metu.

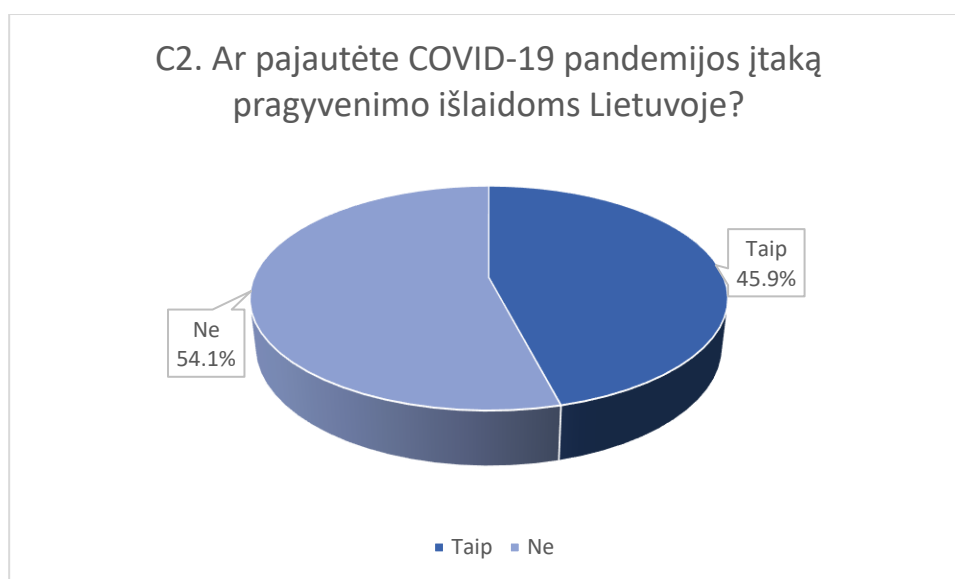
2.4. COVID-19 pandemijos įtaka studijų Lietuvoje metu

Paskutinėje klausimyno dalyje studentų buvo klausiama apie COVID-19 pandemijos poveikį jų ekonominei gerovei. 64,9% respondentų pandemijos metu liko gyventi ir studijuoti Lietuvoje, o likusieji (35,1%) grįžo namo (23 pav.).

23 pav. Gyvenamoji vieta COVID-19 pandemijos metu

Vienareikšmio atsakymo, ar COVID-19 pandemija turėjo poveikį pragyvenimo išlaidoms Lietuvoje nebuvo. 45,9% studentų teigia, kad per COVID-19 pandemiją pajautė poveikį pragyvenimo Lietuvoje išlaidoms. Tuo tarpu daugiau negu pusė (54,1%) respondentų teigia poveikio nepajutę (24 pav.). Vis dėlto, respondentų teigimu, pragyvenimo lygis ir kainos Lietuvoje nuo pandemijos vidutiniškai išaugo 24,8%. Galimai, šis kainų šuolis siejamas ne tiek su COVID-19 pandemija, bet su karo Ukrainoje situacija ir itin išaugusia infliacija šalies viduje.

24 pav. COVID-19 pandemijos įtaka pragyvenimo išlaidoms Lietuvoje

Paprašyti tolimesnių įžvalgų ir komentarų apie COVID-19 pandemijos įtaką gyvenimo kokybei Lietuvoje, apklausos dalyviai buvo labiau linkę orientuotis į karo Ukrainoje situaciją (9 situaciją pakomentavusieji iš 63). Daugelis paminėjo itin išaugusias pragyvenimo, produktų ir paslaugų kainas, kurios buvo paveiktos tiek pandemijos, tiek karo Ukrainoje. Dalis respondentų atkreipė dėmesį prašydami didesnės paramos ir stipendijų užsienio studentams.

3. Išvados

Apibendrinant tyrimo rezultatus pateikiamos išvados ir rekomendacijos, ką būtų galima atlikti ir patobulinti, siekiant pritraukti daugiau užsienio studentų ir padidinti jų sukuriamą ekonominę naudą mūsų šaliai. Toliau pateikiamos išvados yra struktūruotos pagal tyrimo dalis ir pradinį tyrimo uždavinį.

Užsienio studentų ekonominis aktyvumas:

Tyrimo metu atskleista, kad šiuo metu yra ekonomiškai aktyvūs (turi darbą) 20,9% studentų, dar apie penktadalis yra turėję darbą anksčiau, nors ir trumpam laikotarpiui, taigi Lietuvos darbo rinkoje dalyvauja arba yra sudalyvavę beveik pusė užsienio studentų. Vis dėlto, 47,4% respondentų norėtų dirbti ir ieško darbo, bet nesėkmingai. Užsienio studentai norėtų būti ekonomiškai aktyvesni ir dalyvauti darbo rinkoje, bet negauna tam galimybės dėl kylančių kliūčių. Studentai įvardino, kad pagrindinės kliūtys jų ekonominiam aktyvumui ir įsidarbinimui – lietuvių kalbos barjeras ir valstybinės kalbos reikalavimas darbo vietose (šių kliūtį įvardino 49,6% respondentų).

Pastebima, kad užsienio magistro studentų ekonominis aktyvumas (16,2%) yra ženkliai žemesnis nei Lietuvos piliečių magistro studentų (73%).

Šias problemas siūloma spręsti keliais būdais:

- 1) Papildomi lietuvių kalbos kursai užsieniečiams.
- 2) Rekomendacija darbdaviams ir bendras švietimas/siūlymas privalomai nereikalauti lietuvių kalbos darbo vietose, kuriose lietuvių kalba nėra reikalinga kokybiškam darbo ar užduoties atlikimui.
- 3) Glaudesnis aukštųjų mokyklų bendradarbiavimas su verslais, siekiant sukurti platesnę ir paprasčiau užsienio studentams prieinamą darbo vietų pasiūlą.
- 4) Skirti didesnę dėmesį magistro studijų programoms ir jų pritaikomumui darbo rinkoje.

Šiuo klausimu taip pat stiprinti bendradarbiavimą su verslais.

Lėšos, įnešamos į Lietuvos ekonomiką:

Tyrimo metu siekta išsiaiškinti ir patvirtinti arba paneigti hipotezę, kad didžiausią indėlį į Lietuvos ekonomiką atneša bet kurios pakopos pirmakursiai, kurie, norėdami patogiai įsikurti naujoje šalyje, išleidžia daugiausia pinigų, kurių šaltinis yra užsienyje (pvz., tėvų skiriami pinigai, santaupos ir pan.) ir tik įsikūrę ir pradėję studijuoti, studentai pradeda ieškotis darbo ir generuoti ekonominę naudą šalies viduje. Šio tyrimo metu ši hipotezė buvo iš dalies paneigta. Studentai nurodė dažniausiai įsikūrimui Lietuvoje išleidžiantys 500 – 1000 Eur arba daugiau nei 1500 Eur, tai

atitinka 2-3 mėnesių reguliarias studentų išlaidas. Lygindami dabartines savo išlaidas su pirmaisiais studijų metais, didžioji dalis įvardino, kad jų išlaidos išaugo. Studentai nurodė, kad šiuo metu išleidžia vidutiniškai 21,5% daugiau nei pirmaisiais studijų metais. Kaip vienas argumentų buvo paminėta itin aukšta infliacija šalyje, kuri galimai sutrukdė įvertinti studentų suvartojimo pokyčius. Siūloma šią hipotezę patikrinti dar kartą, kai šalyje nebus tokia aukšta infliacija. Pasitvirtino antroji hipotezės dalis, kad tik įsikūrę ir pradėję studijuoti, studentai pradeda ieškoti darbo ir generuoti ekonominę naudą šalies viduje: dirba tik 5,8%, pirmakursių, bet net 30,6% antro kurso ir 29,4% trečio ar aukštesnio kurso studentų.

Tyrimo metu išsiaiškinta ir apskaičiuota, kad užsienio studentai į Lietuvos ekonomiką vidutiniškai įneša apie 86,7 mln. Eur lėšų per vienerius mokslo metus (tai apima kasmėnesines išlaidas nuomai, kitoms būtinosioms išlaidoms, studijų įmokas ir sumokamus mokesčius nuo darbo užmokesčio). Vidutiniškai vienas studentas per mokslo metu į Lietuvos ekonomiką įneša 10 843 Eur (arba vidutiniškai 904 Eur per mėnesį).

Užsienio studentų sukuriama ekonominė nauda šaliai per metus, t.y. lėšos, surenkamos į Lietuvos valstybės biudžetą (įskaitant mokesčius, sumokamus nuo darbo užmokesčio bei PVM ir akcizo mokesčius nuo užsienio studentų įsigyjamų prekių ir paslaugų) – apie 11,8 mln. Eur.

Lyginant su kitomis Baltijos šalimis, į valstybės biudžetą surenkamos lėšos yra mažesnės. Siekiant didinti užsienio studentų ekonominės naudos šaliai ir į valstybės biudžetą sumokamų lėšų sumas, pakartotinai rekomenduojama atsižvelgti į žingsnius, padedančius užsienio studentams įsidarbinti Lietuvoje. Estijoje užsienio studentų ekonominio aktyvumo lygis – 50%, tai viena priežasčių, kodėl į valstybės biudžetą surenkama daugiau socialinio draudimo ir gyventojų pajamų mokesčių iš užsienio studentų. Toks užsienio studentų įsidarbinimo lygis taip pat parodo, kad užsienio studentai yra linkę ir nori dirbti, tik dėl Lietuvoje egzistuojančių kliūčių neturi tam pakankamai galimybių. Rekomenduojama pasinaudoti kitų šalių gerąja praktika ir didinti darbo rinkos patrauklumą ir prieinamumą užsienio studentams Lietuvoje.

Įnešamų lėšų pasiskirstymas:

Tyrimo metu išsiaiškinta, kad daugiausiai lėšų užsienio studentai skiria apgyvendinimo paslaugoms/gyvenamosios vietos nuomai (37,4%). Antra išlaidų grupė, kuriai studentai skiria daugiausiai lėšų – maisto produktai (23,2%).

Didžiausias sumas (daugiau nei 1000 Eur per mėnesį) išleidžia studentai iš kitų pasaulio šalių ir fizinių mokslų studentai. Nuo 501 iki 650 Eur dažniausiai išleidžia magistro (29,9%) ir neakivaizdinių studijų studentai (33,3%), studentai iš Rytų partnerystės šalių (29,5%) ir humanitarinių mokslų

studentai (40,0%). Nuo 351 iki 500 Eur dažniausiai išleidžia bakalauro studijų studentai 33,2%, studentai iš ES ir kitų Europos šalių (36,3%) ir menų krypties studentai (33,3%). Didžiausią atlyginimą (daugiau nei 2000 Eur) uždirba socialinių (9,5%) ir technologijos mokslų (5,0%) studentai. Magistro studentai didžiausias pajamas gauna dažniau (8,6%) nei bakalauro studentai (4,9%). Iki 400 Eur dažniausiai uždirba studentai iš Afrikos šalių (28,6%). Taip pat technologijos (30,0%) ir biomedicinos (25,0%) ir fizinių mokslų (25,0%) studentai. Vidutiniškai didžiausias sumas per mokslo metus į valstybės ekonomiką įneša studentai iš Afrikos šalių – šio regiono studentai dažniau dirba ir taip sugeneruoja papildomą ekonominę naudą. Bendrai didžiausią sumą įneša studentai iš Rytų partnerystės šalių - šio regiono studentų yra daugiausiai.

Į valstybės ekonomiką įnešamų lėšų pasiskirstymas skatina šiek tiek stipriau orientuotis į magistro studijų pakopos studentus – ši studentų grupė daugiau išleidžia ir tie, kurie dirba, uždirba daugiau nei bakalauro studentai, tuo tarpu dirbančiųjų magistro studentų procentas labai mažas – šios studijų pakopos užsienio studentai turi ekonominio potencialo, kuris galėtų būti efektyviau išnaudotas, padėjus jiems sėkmingiau integruotis į Lietuvos darbo rinką.

Ekonominį naudingumą atsižvelgiant į šalių regionus, galima didinti dvejopai:

- 1) Toliau stiprinti Rytų partnerystę, kai lėšos į ekonomiką yra įnešamos daugiausia dėl atvykstančių studentų kiekio;
- 2) Stipriau orientuotis į Afrikos regiono studentus ir jų pritraukimu į Lietuvą. Didesniam jų procentui pavyksta įveikti kalbos barjero kliūtį ir susirasti darbą Lietuvoje ir taip generuoti didesnę ekonominę naudą šalies viduje.

Užsienio studentų įtakos Lietuvos ekonomikai palyginimas:

Tyrimo metu išsiaiškinta, kad kas mėnesinės užsienio studentų išlaidos yra panašios kaip ir Lietuvos piliečių studentų. Apgyvandinimo, maitinimo ir kitoms kas mėnesinėms reikmėms užsienio studentai vidutiniškai išleidžia apie 580 Eur per mėnesį. Šiuo aspektu užsienio studentų įtaka Lietuvos ekonomikai yra panaši. Vis dėlto, Lietuvos piliečių studentų įsidarbinimo lygis yra aukštesnis, dėl to jie įneša daugiau lėšų į valstybės biudžetą nuo darbo užmokesčio.

Siekiant didinti užsienio studentų įtaką Lietuvos ekonomikai, kad šie prisidėtų panašiai, kaip Lietuvos piliečiai studentai, grįžtama prie rekomendacijos imtis papildomų priemonių užsienio studentų įsidarbinimo skatinimui ir galimybių didinimui.

Lyginant su į Lietuvą atvykstančiais turistais – Lietuvą aplankantis asmuo vizito metu į Lietuvą įneša panašią sumą, kiek užsienio studentas gyvendamas Lietuvoje per mėnesį. Pavyzdžiui, užsienio studentas Lietuvoje per mėnesį vidutiniškai išleidžia 580 Eur, o jį aplankantis asmuo vizito

metu – apie 608 Eur. Šiuo aspektu yra naudingiau pastoviai Lietuvoje gyvenantis ir lėšas į ekonomiką įnešantis užsienio studentas, nei vienkartinis svečio vizitas.

COVID-19 pandemijos įtaka

Pagal respondentų atsakymus nebuvo nustatyta vienareikšmiškos COVID-19 pandemijos įtakos pragyvenimo išlaidoms Lietuvoje. Vis dėlto, vidutinis studentų įvardintas pragyvenimo išlaidų pokytis – +24,8%. Studentų teigimu, pragyvenimo išlaidoms įtakos turėjo COVID-19 pandemija ir dabartinis karas Ukrainoje.

PRIEDAI

Priedas nr. 1. Klausimynas

Hello,

A research company "SeeNext", on behalf of the Education Exchanges Support Foundation, is conducting a survey of foreign students in Lithuania. The aim of this survey is to analyse the economic utility created by foreign students in Lithuania.

Could you please devote 10 minutes of your time to answer the following questionnaire? The survey is anonymous. Your answers will be analysed in generalised form along with the answers of other 600 students. Your sincere answers will help us to make valuable market insights and discuss other issues that are encountered by foreign students in Lithuania. Thank you for your time and cooperation!

Mark your answer (answers) which suits you best in each question by simply circling the number.

Firstly we would like to ask couple questions about yourself.

D1. What is your gender?

1. Male
2. Female
3. Non-binary

D2. What is your age (full years)?

_____

D3. Do you study at

1. Bachelor's level
2. Master's level
3. Integrated studies
4. Non – degree studies
5. Other

D4. Which country are you from?

_____

D6. In which city do you study?

1. Kaunas
2. Vilnius
3. Klaipėda
4. Other _____

D7. What is your field of study?

1. Technology
2. Engineering
3. Health sciences
4. Arts
5. Economics
6. Philosophy
7. Philology
8. Physics
9. Chemistry
10. Mathematics
11. Biosciences

12. History
13. Geography
14. Psychology
15. Political sciences
16. Sociology
17. Education sciences
18. Management
19. Public administration
20. Other (please specify) _____

Going further, we would like to ask you some questions about your first expenditures and economic well-being upon your arrival to study in Lithuania.

P1. How much money did you spend to settle down in Lithuania on your first year of studies?

1. Up to 100 eur
2. 100 – 300 eur
3. 300 – 500 eur
4. 500 – 1000 eur
5. 1000 – 1500 eur
6. >1500 eur

D8. What is your year of study?

1. 1st year   ⇒ GO TO QUESTION P3
1. 2nd year
2. 3rd year and more

P2. Could you identify approx. in %, how your expenditure changed compared to 1st year? (now I spend x % more/less)

_____

P3. What is your tuition fee (per semester)?

_____

P4. Do you receive scholarship?

1. Yes
2. No

P5. Do you currently have a job in Lithuania?

1. Yes   ⇒ GO TO QUESTION P9
2. No   ⇒ GO TO QUESTION P6

P6. Did you have a job in Lithuania earlier, even for short period of time?

1. Yes
2. No

P7. Would you like to have a job in Lithuania?

1. Yes
2. No

P8. Have you searched for a job in Lithuania?

1. Yes
2. No

P9. Please mention the core barriers for foreign students to find a job in Lithuania

---

To continue with, we would like to get bit deeper into details regarding core groups of expenditure and income.

P10. What is your main source of income?

1. Remittances from family members
2. Scholarship
3. Salary
4. Savings
5. Other _____

E1. What is your average salary (brutto)? (*for those who have a job)

1. <400 eur
2. 400 – 730 eur
3. 730 – 1000 eur
4. 1000 – 1500 eur
5. 1500 eur – 2000 eur
6. >2000 eur

E2. How much do you spend on average per month in Lithuania for each of expenditure categories listed below? (amount in eur)

Overall amount (sum) of expenditure	_____
Accommodation	_____
Utility bills (if paid separately)	_____
Restaurants, cafes and bars	_____
Entertainment and culture	_____
Food products	_____
Beauty and health care services	_____
Household items	_____
Clothing, accessories and other shopping	_____
Petrol	_____
Public transportation	_____
Tobacco, alcohol (and other excise goods)	_____
Other	_____

E3. Where do you usually shop (for groceries, clothing, etc.?)

1. Supermarkets (Maxima, Akropolis, etc.)
2. Small local shops
3. Bazaars (Gariūnai, Urmas, bazaars next to bus stations, etc.)
4. Via individual announcements (local farmers, producers)
5. Internet, e-shopping
6. Other _____

E4. Where do you usually receive beauty and health care services?

1. In private clinic
2. In beauty salon (company)
3. In beauty salon (individual service provider)
4. In SPA center
5. Other _____
6. Not relevant

E5. Have your relatives or friends come to visit you to Lithuania during your study years?

1. Yes
2. No ⇒ GO TO QUESTION C1

E6. How many people have visited you? (please provide number of persons)

E7. How long have they stayed in Lithuania? (please provide number in days)

E8. How much did they approximately spend during their visit in Lithuania?

To finish with, we would like to ask you couple questions about your expenditure and economic involvement in relation to COVID-19 pandemics.

C1. Have you stayed in Lithuania during pandemics or came back home?

1. Stayed in Lithuania
2. Came back home ⇒ GO TO QUESTION C5

C2. Have you experienced impact for cost of living in Lithuania during COVID-19 pandemics?

1. Yes
2. No ⇒ GO TO QUESTION C5

C3. Could you identify approx.. in %, how your expenditure changed compared to period before pandemics? (now I spend x % more/less)

C4. Do you have any other comments regarding COVID-19 pandemics impact on your cost of living, financials and overall economic and social well-being in Lithuania? All thoughts are welcome.

C5. How likely it is that you will stay to live in Lithuania after finishing studies?

1. Highly likely
2. Probably
3. Not sure / maybe / haven't decided yet
4. Probably not
5. Highly unlikely

THANK YOU FOR YOUR ANSWERS!

Iki 1000 Eur	4,0%	3,6%	0,0%	5,8%	2,6%	0,0%	0,0%	0,0%
1000 – 1500 Eur	21,8%	22,7%	100,0%	39,9%	5,7%	11,4%	0,0%	0,0%
1501 - 2000 Eur	23,0%	22,7%	0,0%	26,9%	22,3%	6,8%	0,0%	0,0%
2001 - 2500 Eur	21,0%	20,0%	0,0%	0,9%	43,0%	27,3%	0,0%	0,0%
2501 - 4000 Eur	6,9%	8,4%	0,0%	7,2%	7,8%	11,4%	0,0%	0,0%
Daugiau nei 4000 Eur	5,6%	3,6%	0,0%	0,4%	5,7%	22,7%	0,0%	0,0%
Studijuoju nemokamai	17,7%	19,1%	0,0%	18,8%	13,0%	20,5%	100,0%	100,0%

	Šalis					Studijų kryptis					
	Afrikos šalys	Azijos šalys	ES ir kitos Europos šalys	Kitos šalys	Rytų partnerystės šalys	Biomedicinos mokslai	Fiziniai mokslai	Humanitariniai mokslai	Menai	Socialiniai mokslai	Technologijos mokslai
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Iki 1000 Eur	3,6%	2,7%	3,1%	25,0%	3,7%	5,3%	0,0%	18,2%	0,0%	3,3%	3,7%
1000 – 1500 Eur	33,9%	19,9%	14,1%	25,0%	21,1%	8,8%	34,8%	0,0%	9,4%	25,9%	21,0%
1501 - 2000 Eur	21,4%	26,0%	20,3%	8,3%	24,2%	8,8%	0,0%	45,5%	9,4%	24,3%	33,3%
2001 - 2500 Eur	21,4%	23,3%	26,6%	0,0%	16,1%	21,1%	30,4%	0,0%	25,0%	23,4%	16,0%
2501 - 4000 Eur	7,1%	10,3%	9,4%	16,7%	3,7%	19,3%	4,3%	9,1%	15,6%	5,4%	4,9%
Daugiau nei 4000 Eur	5,4%	6,8%	9,4%	0,0%	1,9%	21,1%	0,0%	0,0%	9,4%	1,3%	4,9%
Studijuoju nemokamai	7,1%	11,0%	17,2%	25,0%	29,2%	15,8%	30,4%	27,3%	31,3%	16,3%	16,0%

P4. Ar gaunate stipendiją?

	Lytis			Studijų pakopa				
	Vyras	Moteris	Kita	Bakalauro laipsnis	Magistro laipsnis	Vientisosios studijos	Neakivaizdinės studijos	Doktorantūros studijos
	%	%	%	%	%	%	%	%
Taip	44,1%	45,8%	50,0%	45,7%	40,4%	56,0%	66,7%	100,0%
Ne	55,9%	54,2%	50,0%	54,3%	59,6%	44,0%	33,3%	0,0%

	Šalis	Studijų kryptis
--	-------	-----------------

	Afrikos šalys	Azijos šalys	ES ir kitos Europos šalys	Kitos šalys	Rytų partnerystės šalys	Biomedicinos mokslai	Fiziniai mokslai	Humanitariniai mokslai	Menai	Socialiniai mokslai	Technologijos mokslai
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Taip	24,6%	42,4%	41,7%	60,0%	55,8%	44,8%	73,3%	53,3%	60,0%	44,1%	32,6%
Ne	75,4%	57,6%	58,3%	40,0%	44,2%	55,2%	26,7%	46,7%	40,0%	55,9%	67,4%

P5. Ar šiuo metu turite darbą Lietuvoje?

	Lytis			Studijų pakopa					Studijų metai		
	Vyras	Moteris	Kita	Bakalauro laipsnis	Magistro laipsnis	Vientisosios studijos	Neakivaizdinės studijos	Doktorantūros studijos	1-ieji	2-ieji	3-ieji ir daugiau
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Taip	19,7%	22,0%	50,0%	22,8%	16,2%	22,9%	16,7%	80,0%	5,8%	30,6%	29,4%
Ne	80,3%	78,0%	50,0%	77,2%	83,8%	77,1%	83,3%	20,0%	94,2%	69,4%	70,6%

	Šalis					Studijų kryptis					
	Afrikos šalys	Azijos šalys	ES ir kitos Europos šalys	Kitos šalys	Rytų partnerystės šalys	Biomedicinos mokslai	Fiziniai mokslai	Humanitariniai mokslai	Menai	Socialiniai mokslai	Technologijos mokslai
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Taip	22,6%	21,2%	18,7%	14,3%	20,4%	12,9%	13,3%	27,6%	15,2%	22,0%	23,3%
Ne	77,4%	78,8%	81,3%	85,7%	79,6%	87,1%	86,7%	72,4%	84,8%	78,0%	76,7%

P6. Ar turėjote darbą Lietuvoje anksčiau, nors trumpam laikotarpiui?

	Lytis			Studijų pakopa				
	Vyras	Moteris	Kita	Bakalauro laipsnis	Magistro laipsnis	Vientisosios studijos	Neakivaizdinės studijos	Doktorantūros studijos
	%	%	%	%	%	%	%	%
Taip	26,9%	25,2%	100,0%	24,5%	25,7%	36,1%	20,0%	0,0%
Ne	73,1%	74,8%	0,0%	75,5%	74,3%	63,9%	80,0%	100,0%

	Šalis					Studijų kryptis					
	Afrikos šalys	Azijos šalys	ES ir kitos Europos šalys	Kitos šalys	Rytų partnerystės šalys	Biomedicinos mokslai	Fiziniai mokslai	Humanitariniai mokslai	Menai	Socialiniai mokslai	Technologijos mokslai
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Taip	29,8%	26,2%	26,2%	8,3%	28,8%	17,0%	32,0%	9,5%	42,9%	26,4%	27,0%
Ne	70,2%	73,8%	73,8%	91,7%	71,2%	83,0%	68,0%	90,5%	57,1%	73,6%	73,0%

P7. Ar norėtumėte turėti darbą?

	Lytis			Studijų pakopa				
	Vyras	Moteris	Kita	Bakalauro laipsnis	Magistro laipsnis	Vientisosios studijos	Neakivaizdinės studijos	Doktorantūros studijos
	%	%	%	%	%	%	%	%
Taip	78,0%	77,2%	0,0%	75,5%	79,4%	80,6%	60,0%	0,0%
Ne	19,3%	19,8%	100,0%	21,6%	18,9%	16,7%	0,0%	100,0%

	Šalis					Studijų kryptis					
	Afrikos šalys	Azijos šalys	ES ir kitos Europos šalys	Kitos šalys	Rytų partnerystės šalys	Biomedicinos mokslai	Fiziniai mokslai	Humanitariniai mokslai	Menai	Socialiniai mokslai	Technologijos mokslai
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Taip	85,1%	81,0%	70,5%	83,3%	75,2%	73,6%	72,0%	76,2%	82,1%	77,3%	77,8%
Ne	10,6%	14,3%	27,9%	8,3%	24,2%	18,9%	20,0%	14,3%	10,7%	21,4%	22,2%

P8. Ar ieškojote darbo prieš/po atvykimo į Lietuvą?

	Lytis			Studijų pakopa				
	Vyras	Moteris	Kita	Bakalauro laipsnis	Magistro laipsnis	Vientisosios studijos	Neakivaizdinės studijos	Doktorantūros studijos
	%	%	%	%	%	%	%	%
Taip	59,2%	58,4%	100,0%	55,9%	60,6%	66,7%	40,0%	0,0%
Ne	39,9%	36,6%	0,0%	41,7%	36,6%	30,6%	40,0%	100,0%

	Šalis					Studijų kryptis					
	Afrikos šalys	Azijos šalys	ES ir kitos Europos šalys	Kitos šalys	Rytų partnerystės šalys	Biomedicinos mokslai	Fiziniai mokslai	Humanitariniai mokslai	Menai	Socialiniai mokslai	Technologijos mokslai
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Taip	70,2%	59,5%	45,9%	58,3%	61,4%	50,9%	56,0%	61,9%	78,6%	58,2%	55,6%
Ne	27,7%	39,7%	50,8%	41,7%	34,6%	43,4%	36,0%	38,1%	21,4%	38,2%	44,4%

P10. Koks pagrindinis Jūsų pajamų šaltinis?

	Lytis			Studijų pakopa				
	Vyras	Moteris	Kita	Bakalauro laipsnis	Magistro laipsnis	Vientisosios studijos	Neakivaizdinės studijos	Doktorantūros studijos
	%	%	%	%	%	%	%	%
Perlaidos iš šeimos narių	45,2%	47,1%	50,0%	47,3%	43,6%	52,9%	33,3%	0,0%
Stipendija	16,7%	19,8%	50,0%	17,2%	19,2%	21,6%	33,3%	20,0%
Atlyginimas	12,5%	14,4%	0,0%	14,0%	12,0%	11,8%	16,7%	40,0%
Santaupos	19,3%	15,1%	0,0%	18,3%	19,2%	7,8%	0,0%	20,0%
Kita, nenori atsakyti	4,6%	2,2%	0,0%	1,8%	4,7%	5,9%	0,0%	20,0%
Socialinė parama	1,6%	0,7%	0,0%	1,1%	1,3%	0,0%	16,7%	0,0%

	Šalis					Studijų kryptis					
	Afrikos šalys	Azijos šalys	ES ir kitos Europos šalys	Kitos šalys	Rytų partnerystės šalys	Biomedicinos mokslai	Fiziniai mokslai	Humanitariniai mokslai	Menai	Socialiniai mokslai	Technologijos mokslai
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Perlaidos iš šeimos narių	56,9%	50,3%	45,8%	26,7%	39,4%	46,3%	32,3%	48,3%	47,2%	46,7%	47,3%
Stipendija	13,8%	14,1%	19,3%	26,7%	24,6%	14,9%	32,3%	27,6%	22,2%	19,9%	9,7%
Atlyginimas	10,8%	11,3%	10,8%	13,3%	17,7%	13,4%	9,7%	13,8%	11,1%	13,2%	16,1%
Santaupos	15,4%	19,2%	21,7%	13,3%	14,3%	19,4%	22,6%	6,9%	13,9%	14,6%	23,7%

Kita, nenori atsakyti	1,5%	4,0%	1,2%	13,3%	2,5%	3,0%	3,2%	3,4%	2,8%	3,6%	3,2%
Socialinė parama	0,0%	0,6%	1,2%	6,7%	1,5%	3,0%	0,0%	0,0%	2,8%	1,3%	0,0%

E1. Koks Jūsų vidutinis atlyginimas (brutto)? (*turintiems darbą)

	Lytis			Studijų pakopa				
	Vyras	Moteris	Kita	Bakalauro laipsnis	Magistro laipsnis	Vientisosios studijos	Neakivaizdinės studijos	Doktorantūros studijos
	%	%	%	%	%	%	%	%
Iki 400 Eur	16,1%	13,8%	0,0%	14,8%	14,3%	9,1%	100,0%	25,0%
400 – 730 Eur	35,7%	29,3%	100,0%	39,3%	25,7%	36,4%	0,0%	0,0%
730 – 1000 Eur	17,9%	27,6%	0,0%	18,0%	22,9%	45,5%	0,0%	50,0%
1000 – 1500 Eur	16,1%	17,2%	0,0%	16,4%	20,0%	0,0%	0,0%	25,0%
1500 – 2000 Eur	8,9%	5,2%	0,0%	6,6%	8,6%	9,1%	0,0%	0,0%
Daugiau nei 2000 Eur	5,4%	6,9%	0,0%	4,9%	8,6%	0,0%	0,0%	0,0%

	Šalis					Studijų kryptis					
	Afrikos šalys	Azijos šalys	ES ir kitos Europos šalys	Kitos šalys	Rytų partnerystės šalys	Biomedicinos mokslai	Fiziniai mokslai	Humanitariniai mokslai	Menai	Socialiniai mokslai	Technologijos mokslai
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Iki 400 Eur	28,6%	14,3%	21,4%	50,0%	5,0%	25,0%	25,0%	0,0%	0,0%	12,7%	30,0%
400 – 730 Eur	21,4%	45,7%	21,4%	0,0%	35,0%	37,5%	0,0%	37,5%	40,0%	38,1%	25,0%
730 – 1000 Eur	28,6%	17,1%	28,6%	0,0%	20,0%	37,5%	50,0%	12,5%	20,0%	19,0%	20,0%
1000 – 1500 Eur	7,1%	8,6%	28,6%	0,0%	22,5%	0,0%	25,0%	25,0%	20,0%	15,9%	15,0%
1500 – 2000 Eur	0,0%	8,6%	0,0%	0,0%	12,5%	0,0%	0,0%	25,0%	20,0%	4,8%	5,0%
Daugiau nei 2000 Eur	14,3%	5,7%	0,0%	50,0%	5,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	9,5%	5,0%

E2. Kiek vidutiniškai išleidžiate per mėnesį Lietuvoje?

Taip	32,5%	36,0%	100,0%	36,3%	31,4%	42,9%	40,0%	50,0%
Ne	67,5%	64,0%	0,0%	63,7%	68,6%	57,1%	60,0%	50,0%

	Šalis					Studijų kryptis					
	Afrikos šalys	Azijos šalys	ES ir kitos Europos šalys	Kitos šalys	Rytų partnerystės šalys	Biomedicinos mokslai	Fiziniai mokslai	Humanitariniai mokslai	Menai	Socialiniai mokslai	Technologijos mokslai
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Taip	23,8%	30,2%	41,3%	50,0%	39,5%	31,3%	34,5%	30,8%	32,4%	35,5%	35,2%
Ne	76,2%	69,8%	58,8%	50,0%	60,5%	68,8%	65,5%	69,2%	67,6%	64,5%	64,8%

E6. Kiek žmonių Jus aplankė studijų metu?

	Lytis			Studijų pakopa				
	Vyras	Moteris	Kita	Bakalauro laipsnis	Magistro laipsnis	Vientisosios studijos	Neakivaizdinės studijos	Doktorantūros studijos
	%	%	%	%	%	%	%	%
1 asmuo	24,7%	35,6%	50,0%	32,6%	26,9%	31,6%	0,0%	50,0%
2 asmenys	19,4%	20,7%	50,0%	18,5%	26,9%	5,3%	50,0%	0,0%
3 asmenys	17,2%	11,5%	0,0%	16,3%	9,0%	26,3%	0,0%	0,0%
4 asmenys	11,8%	8,0%	0,0%	13,0%	6,0%	5,3%	0,0%	50,0%
5 asmenys	8,6%	9,2%	0,0%	5,4%	11,9%	15,8%	0,0%	0,0%
6 asmenys	4,3%	5,7%	0,0%	5,4%	6,0%	0,0%	0,0%	0,0%
7 asmenys	6,5%	4,6%	0,0%	4,3%	7,5%	5,3%	0,0%	0,0%
8 asmenys	5,4%	2,3%	0,0%	4,3%	1,5%	10,5%	0,0%	0,0%
9 asmenys	1,1%	0,0%	0,0%	0,0%	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%
10 asmenų	1,1%	2,3%	0,0%	0,0%	3,0%	0,0%	50,0%	0,0%

	Šalis					Studijų kryptis					
	Afrikos šalys	Azijos šalys	ES ir kitos Europos šalys	Kitos šalys	Rytų partnerystės šalys	Biomedicinos mokslai	Fiziniai mokslai	Humanitariniai mokslai	Menai	Socialiniai mokslai	Technologijos mokslai
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
1 asmuo	40,0%	35,4%	12,9%	50,0%	31,2%	31,6%	25,0%	42,9%	27,3%	29,3%	34,4%
2 asmenys	20,0%	27,1%	22,6%	16,7%	14,3%	15,8%	25,0%	14,3%	18,2%	22,2%	18,8%

3 asmenys	26,7%	12,5%	16,1%	0,0%	13,0%	21,1%	12,5%	0,0%	27,3%	12,1%	18,8%
4 asmenys	13,3%	6,3%	9,7%	0,0%	13,0%	10,5%	12,5%	14,3%	9,1%	10,1%	6,3%
5 asmenys	0,0%	8,3%	16,1%	0,0%	9,1%	10,5%	0,0%	14,3%	0,0%	10,1%	6,3%
6 asmenys	0,0%	4,2%	6,5%	16,7%	3,9%	5,3%	12,5%	0,0%	9,1%	5,1%	3,1%
7 asmenys	0,0%	4,2%	3,2%	16,7%	7,8%	5,3%	0,0%	14,3%	0,0%	6,1%	6,3%
8 asmenys	0,0%	2,1%	3,2%	0,0%	6,5%	0,0%	0,0%	0,0%	9,1%	3,0%	6,3%
9 asmenys	0,0%	0,0%	3,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,0%	0,0%
10 asmenų	0,0%	0,0%	6,5%	0,0%	1,3%	0,0%	12,5%	0,0%	0,0%	1,0%	0,0%

C1. Ar per COVID-19 pandemiją pasilikote Lietuvoje ar grįžote namo?

	Lytis			Studijų pakopa				
	Vyras	Moteris	Kita	Bakalauro laipsnis	Magistro laipsnis	Vientisosios studijos	Neakivaizdinės studijos	Doktorantūros studijos
	%	%	%	%	%	%	%	%
Likau Lietuvoje	62,0%	68,6%	0,0%	63,3%	64,2%	70,2%	100,0%	100,0%
Grįžau namo	38,0%	31,4%	100,0%	36,7%	35,8%	29,8%	0,0%	0,0%

	Šalis					Studijų kryptis					
	Afrikos šalys	Azijos šalys	ES ir kitos Europos šalys	Kitos šalys	Rytų partnerystės šalys	Biomedicinos mokslai	Fiziniai mokslai	Humanitariniai mokslai	Menai	Socialiniai mokslai	Technologijos mokslai
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Likau Lietuvoje	57,7%	68,7%	72,6%	58,3%	61,4%	46,5%	44,4%	58,8%	17,4%	48,8%	43,5%
Grįžau namo	42,3%	31,3%	27,4%	41,7%	38,6%	53,5%	55,6%	41,2%	82,6%	51,2%	56,5%

C2. Ar pajautėte COVID-19 pandemijos įtaką pragyvenimo išlaidoms Lietuvoje?

	Lytis			Studijų pakopa				
	Vyras	Moteris	Kita	Bakalauro laipsnis	Magistro laipsnis	Vientisosios studijos	Neakivaizdinės studijos	Doktorantūros studijos
	%	%	%	%	%	%	%	%
Taip	48,8%	42,9%	-	42,9%	51,2%	43,8%	0,0%	60,0%
Ne	51,2%	57,1%	-	57,1%	48,8%	56,3%	100,0%	40,0%

	Šalis					Studijų kryptis					
	Afrikos šalys	Azijos šalys	ES ir kitos Europos šalys	Kitos šalys	Rytų partnerystės šalys	Biomedicinos mokslai	Fiziniai mokslai	Humanitariniai mokslai	Menai	Socialiniai mokslai	Technologijos mokslai
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Taip	61,8%	43,4%	47,3%	25,0%	43,4%	46,5%	44,4%	58,8%	17,4%	48,8%	43,5%
Ne	38,2%	56,6%	52,7%	75,0%	56,6%	53,5%	55,6%	41,2%	82,6%	51,2%	56,5%

C5. Kiek tikėtina, kad pasilikssite gyventi Lietuvoje po studijų baigimo?

	Lytis			Studijų pakopa				
	Vyras	Moteris	Kita	Bakalauro laipsnis	Magistro laipsnis	Vientisosios studijos	Neakivaizdinės studijos	Doktorantūros studijos
	%	%	%	%	%	%	%	%
Didelė tikimybė	14,5%	15,6%	0,0%	15,7%	15,0%	10,9%	20,0%	20,0%
Galimai	21,7%	16,0%	50,0%	19,3%	17,8%	23,9%	20,0%	20,0%
Nesu tikras / gal / dar nenusprendžiau	42,4%	51,5%	0,0%	45,6%	50,5%	41,3%	60,0%	20,0%
Labiau ne	12,4%	9,5%	0,0%	10,6%	9,8%	13,0%	0,0%	20,0%
Mažai tikėtina	9,0%	7,3%	50,0%	8,8%	7,0%	10,9%	0,0%	20,0%

	Šalis					Studijų kryptis					
	Afrikos šalys	Azijos šalys	ES ir kitos Europos šalys	Kitos šalys	Rytų partnerystės šalys	Biomedicinos mokslai	Fiziniai mokslai	Humanitariniai mokslai	Menai	Socialiniai mokslai	Technologijos mokslai
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Didelė tikimybė	14,5%	13,4%	8,8%	15,4%	18,8%	13,1%	20,7%	20,7%	8,6%	15,2%	16,3%
Galimai	25,8%	17,1%	15,0%	0,0%	20,8%	14,8%	10,3%	17,2%	17,1%	19,4%	23,9%
Nesu tikras / gal / dar nenusprendžiau	40,3%	51,8%	46,3%	46,2%	46,2%	55,7%	44,8%	41,4%	54,3%	45,6%	46,7%
Labiau ne	12,9%	11,0%	7,5%	30,8%	9,6%	4,9%	17,2%	10,3%	17,1%	11,7%	4,3%
Mažai tikėtina	6,5%	6,7%	22,5%	7,7%	4,6%	11,5%	6,9%	10,3%	2,9%	8,1%	8,7%